

ROK : 1971

3

Z m i a n a k r o n i k a r z a

Dnia 29 września 1971 r. zmarł w wieku 59 lat na udar serca pierwszy kronikarz związku, jeden z jego założycieli i czołowych aktywistów, Jan P r i b u l a . Zmarł na posterunku : w drodze na walne zebranie jednego z kół. W chwili zgonu pełnił funkcję przewodniczącego ZG, a jego śmierć jest dla naszego związku dotkliwą stratą. Odszedł w nim jeden z najofiarniejszych i najpracowitszych społeczników wychowanych w twardej szkole międzywojennych zmagających o utrzymanie polskości na terenie Śląska Cieszyńskiego/ Zaolzia/. Pamięć jego działalności społecznej zapisała się trwałymi literami na kartach dziejów polskiego społeczeństwa w Czechosłowacji w międzywojennym dwudziestolecu i po II wojnie światowej.

Odpowiedzialni pracownicy długo szukali godnego następcy, ale nikt nie chciał zgodzić się na przyjęcie zadania wymagającego wiele czasu i skrupulatności. Wreszcie zwrócili się do jednego z bliskich współpracowników zmarłego Jana Pribuli, współzałożyciela PZKO w powiecie karwińskim, Adolfa Kubeczki. Ten zgodził się podjąć próbę prowadzenia kroniki z zastrzeżeniem, że sekretariat ZG zapewni mu pełną pomoc przez udostępnienie dokumentacji i utworzeniu aktywu kronikarskiego. Na plenarnym zebraniu dnia 5 grudnia 1972 r. uchwała powierzająca Adolfowi Kubeczce prowadzenia kroniki związkowej na bieżąco /duża B pkt 13 planu ideowo-tematycznego ZG PZKO na rok 1973/.

Nowy kronikarz urodził się dnia 9 czerwca 1912 w Żukowie Górnym koło Cz. Cieszyna. Dzieciństwo spędził w Łazach, gdzie też ukończył polską szkołę ludową i wydziałową. W latach 1927 - 1931 ukończył polskie parallelki Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Śl. Ostrawie, po czym objął obowiązki nauczycielskie w szkole wydziałowej w Łazach i pełnił je aż do wybuchu II wojny światowej. W czasie tej wojny pozostał wierny swej narodowości i tylko szczęśliwym zbiegiem okoliczności uniknął obozu koncentracyjnego. Pracował jako robotnik na Kopalni Zofia w Porębie k. Orłowej. Po zakończeniu działań wojennych powrócił do szkolnictwa jako nauczyciel : do r.1948 uczył w orłowskim gimnazjum. Od 1 kwietnia 1948 do 31 sierpnia 1961 pracował w Wydziale Szkolnictwa i Kultury Powiatowej Rady Narodowej w Karwinie kolejno jako sekretarz pow. insp.szkolnego, jako kierownik Wydziału, a od roku 1953 jako powiatowy inspektor dla szkół z polskim językiem nauczania. W r. 1961 na skutek nieporozumienia z przewodniczącym Komisji Szkolnej PRN Janem Havláskiem na tle polityki szkolnej został zwolniony z funkcji inspektora i wrócił do szkolnictwa jako nauczyciel. Uczył w DSP w Karwinie I, a od 1.9.1964 przeszedł na stanowisko dyrektora DSP w Orłowej II - Łazach. Od 1.8.1972 przeszedł na emeryturę.

Od najwcześniejszej młodości brał czynny udział w pracy wielu polskich organizacji /Siła, Macieź Szkolna, Rodzina Opiekunicza, ZEM, Ochotnicza Straż Pożarna i i. /co w owym czasie uważane było za obowiązek każdego nauczyciela. W latach 1931 - 1938 był członkiem PZPR /Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej/, w maju 1945, a później w styczniu 1948 wstąpił do KPCz. Zaraz po zakończeniu II wojny światowej brał udział w staraniach o reaktywowanie Koła Macierzy Szkolnej w Orłowej, Polskiego Klubu Sportowego w Łazach, należał do zarządu KM Siły w Orłowej i był członkiem ZG tej organizacji. Z ramienia tego zarządu należał do Komitetu Organizacyjnego PZKO w Karwinie i po zatwierdzeniu statutow tego związku wszedł do Zarządu Powiatowego PZKO jako jego wiceprzewodniczący. Od r. 1955 był członkiem Prezydium ZG jako jeden z wiceprzewodniczących, a w latach 1957/58 jako przewodniczący. Po X Zjeździe PZKO w wyniku nagonki "progresywnych" elementów w ZG i nadwyrężonego zdrowia zrezygnował z członkostwa w prezydium, pozostając jednak nadal członkiem plenum ZG. Był współzałożycielem KM PZKO w Orłowej i jego pierwszym przewodniczącym, a przez cały okres jest członkiem zarządu Koła w Orłowej I.

Za jego pracę społeczną i zawodową przyznano mu szereg odznaczeń, dyplomów i medali: jest nosicielem brązowej, srebrnej i złotej odznaki PZKO za zasługi, w r. 1971 minister szkolnictwa wręczył mu odznakę i dyplom Zasłużonego Nauczyciela, otrzymał medale pamiątkowe KC KPC i KC FN z okazji ważnych rocznic KPCz i CSR.

W skutek nadwyrężonego systemu nerwowego w ostatnich latach rezygnuje z odpowiedzialnych i eksponowanych funkcji. Prowadzenia kroniki związkowej podjął się na usilne nalegania odpowiedzialnych pracowników ZG w zrozumieniu konieczności tej pracy. Będzie się starał przyjęte zadanie spełnić jak najlepiej, zmieniając jednak strukturę i treść zapisów. Główną uwagę zwróci na działalność PZKO, jego organów i kół, traktując inne wydarzenia o tyle, o ile mają związek z pracą PZKO.

I Sytuacja społeczno - polityczna

Rok 1971 był w naszej republice, a więc w PZKO rokiem dalszej konsolidacji po wydarzeniach lat 1968/69, co przejawiało się we wszystkich dziedzinach życia politycznego, społecznego i gospodarczego. Zaraz w trzecim dniu roku przeprowadzono rekonstrukcję wszystkich trzech rządów /federalnego, czeskiego i słowackiego/ zgodnie z uchwałami z grudnia /poprzedniego roku w sprawie usprawnień w strukturze władz federalnych i republikańskich. 14 stycznia prasa partyjna opublikowała dokument p.t. "Nauki wysnute z kryzysowego rozwoju sytuacji w partii i społeczeństwie po XIII Zjeździe KPC"/ Poučení z krizové situace po XIII sjezdu KSČ /. Dnia 27 stycznia odbyła się w Pradze ogólnokrajowa konferencja Frontu Narodowego, na której główny referent wygłosił pierwszy sekretarz KPC, dr Gustaw Husák. Na konferencji chodziło przede wszystkim o większe zaangażowanie w pracy społecznej wszystkich obywateli państwa / w szczególności kobiet i młodzieży /, o wprowadzenie w życie zasad pełnego równouprawnienia Czechów i Słowaków oraz mniejszości narodowych żyjących w naszej republice. Tow. Gustaw Husák zakończył swoje przemówienie apelem do całego narodu, aby każdy obywatel wyteżoną pracą przyczynił się do usunięcia następstw błędów i niedociągnięć minionych lat i w ten sposób uczcił pięćdziesiątą rocznicę powstania KPC przypadającą w maju b.r. W dalszym ciągu konferencji przystąpiono do wyboru 165-osobowego KC FN. Przewodniczącym KC FN wybrano tow. Gustawa Husáka, urzędującym wiceprzewodniczącym został prof. Bohuřil Trávníček. PZKO reprezentuje w tym najwyższym organie FN dr Józef M a c u r a .

Bardzo ważnym wydarzeniem w życiu naszego kraju był XIV Zjazd Komunistycznej Partii Czechosłowacji. Uchwała o jego zwołaniu zapadła na plenarnym posiedzeniu KC KPC dnia 4.II, a zjazd odbył się w dniach od 25 - 29 maja w Pradze. Uczestniczyło w nim 1.195 delegatów z całej republiki oraz 608 gości krajowych i zagranicznych / w tym delegacje 77 bratnich partii komunistycznych i robotniczych /. Zagajenia zjazdu dokonał prezydent republiki, gen. Ludwik Svoboda, a główny referat sprawozdawczo- programowy wygłosił pierwszy sekretarz KC, dr Gustaw Husák. Premier Lubomir Strougal przedstawił zjazdowi przygotowane zmiany w systemie planowania i zarządzenia gospodarką oraz jej usprawnienia. W ostatnim dniu zjazdu delegaci wybrali nowy KC, w skład którego weszło 115 członków i 45 zastępców w tym tylko 26 z poprzedniego KC. Zjazd zatwierdził zmiany w statucie partyjnym : Przedłużono okres zwoływania zjazdów partyjnych z dotychczasowych czterech do pięciu lat, przywrócono dwuletni okres kandydacki dla nowowstępujących członków, na nowo sformułowano obowiązki członków

i organizacji partyjnych. Funkcję pierwszego sekretarza generalnego. /Przed XIV Zjazdem KPC odbył się - w dniach od 13 do 15 lutego /Zjazd Komunistycznej Partii Słowacji z udziałem około 600 delegatów, na którym główne referaty wygłosili: pierwszy sekretarz KPS, tow. Józef Lenart i premier rządu SRS tow. Petr Colotka/.

Drugim ważnym wydarzeniem w republice w r.1971 były wybory do wszystkich organów przedstawicielskich, od Federalnego Zgromadzenia poczynając a na miejscowych radach narodowych kończąc. Federalne Zgromadzenie Narodowe na wspólnym posiedzeniu obydwu swoich izb dnia 6 lipca wprowadziło pewne poprawki do ordynacji wyborczej. Najważniejszą z nich jest przedłużenie i ujednolicenie kadencji wyborczej na lat pięć.

Wybory do obydwu izb Federalnego Zgromadzenia Narodowego, Czeskiej i Słowackiej Rady Narodowej, do okręgowych /krajowych/, powiatowych /okresnych/ i miejscowych lub miejskich /místních- městských/ rad narodowych/odbyły się w dniach 26 i 27.11/ O sprawnej organizacji wyborów i konsolidacji społeczeństwa świadczy udział wyborców w akcie wyborczym oraz wyniki wyborów. Udział 99,48 % wyborców i 99,81 % wszystkich głosów oddanych na kandydatów FN świadczy nie tylko o pełnej konsolidacji społeczeństwa, ale i o jego wysokim zdyscyplinowaniu i uświadomieniu politycznym. O udziale PZKO w wyborach jak również o przebiegu obchodów 50 rocznicy powstania KSC w naszym związku będzie mowa w drugiej części kroniki.

Z innych wydarzeń w naszej republice warto odnotować obniżkę cen artykułów przemysłowych od 3 V, która oznacza 1,4 miliarda Kč oszczędności dla mieszkańców republiki. Od 1 X podniesiono zasiłki rodzinne dla rodzin wielodzietnych oraz najniższe renty, co również oznacza poprawę sytuacji finansowej szerokich mas ludności. Było to możliwe dzięki pomyślnej realizacji zadań produkcyjnych, przejawiającej się przekraczaniem nakreślonych planów długofalowych. Dla przykładu podam kilka przynajmniej liczb : Produkcja przemysłowa wzrosła w r.1971 o 6,9% / plan przewiduje 6 - 6,3%/, budownictwa o 9%, produkcja rolna o 2,8%, zaś obroty handlu zagranicznego podniosły się o 10% / plan wyznacza wzrost o 6,3 - 6,6% /. Co zasługuje na specjalne podkreślenie to fakt, że w 93% wzrost produkcji był wynikiem wzrostu wydajności pracy. Nie oznacza to bynajmniej, że stan jest idealny: nasza gospodarka narodowa wykazuje jeszcze znaczne rezerwy w wykorzystaniu czasu pracy, parku maszynowego i urządzeń, wielkie straty powodują nie zawsze konieczne i należyte przygotowane inwestycje itp. Wiele z braków w naszej gospodarce narodowej wynika z niewłaściwego, niesocjalistycznego stosunku ludzi do pracy i do wspólnej, socjalistycznej własności. Stąd częste apele i odezwy organów partyjnych i państwowych do ludzi pracy, stąd - nie zawsze popularne - zadania organizacji społecznych: stała praca wychowawcza i aktywny udział w dziele budownictwa socjalistycznego.

Ze względu na specyfikę naszego związku trzeba odnotować najważniejsze fakty z zacieśniających się i stopniowo pogłębiających stosunków czechosłowacko-polskich. W r. 1971 - obok coraz liczniejszych spotkań specjalistów w ramach działalności Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej - doszło do oficjalnych i nieoficjalnych spotkań czołowych przedstawicieli obydwu krajów oraz KPC i PZPR. 16 stycznia pierwszy sekretarz PZPR E. Gierek oraz premier PRL Piotr Jaroszewicz złożyli oficjalną wizytę w CSRS, w czasie której dokonano wymiany informacji na temat sytuacji wewnętrznej obydwu krajów oraz przeglądu dwustronnych stosunków.

W dniach 13 i 14 sierpnia bawił w PRL z oficjalną wizytą premier rządu CSRS Lubomír Štrougal. W wyniku przeprowadzonych rozmów podpisano protokół o dalszym rozwoju współpracy gospodarczej i socjalistycznej integracji obydwu krajów. Te same zagadnienia były tematem rozmów w czasie wizyty przyjaźni delegacji partyjno-rządowej CSRS z sekretarzem generalnym Gustawem Husákem i premierem rządu CSRS Lubomírem Štrougałem na czele w PRL w dniach 1 i 2 października.

Od 11 do 13 maja bawiła u nas delegacja Wojska Polskiego z ministrem obrony narodowej generałem Wojciechem Jaruzelskim. Jest rzeczą oczywistą, że na XIV Zjeździe KPC nie brakło delegacji PZPR, a obecność pierwszego sekretarza Edwarda Gierka na jej czele jest dowodem, jaką wagę temu Zjazdowi przypisywała również i PZPR. Podobnie w VI Zjeździe PZPR w dniach od 6 do 11 grudnia uczestniczyła delegacja KPC pod przewodnictwem sekretarza generalnego dra Gustawa Husáka.

U podstaw zacieśniających się stosunków politycznych leży rosnąca z roku na rok wymiana towarowa i postępująca integracja gospodarki narodowej obydwu krajów w ramach RWPG. W periodycznej publikacji wydawnictwa Wiedza Powszechna "Świat w przekroju 1972" znajdziemy dane o tej wymianie w roku 1970. Wartość naszego eksportu do PRL wynosiła 1 242 000 000 złotych dewizowych, zaś wartość importu z Polski wyraża się kwotą 1.059 000 000 zł dewizowych. Z produktów eksportowych do Polski wymienia się samochody osobowe, koncentraty cynku, magnezyt, wyroby hutnicze, chemikalia, włókna sztuczne, obuwie, obrabiarki, sprzęt elektryczny, zaś wśród produktów importowych z Polski figurują: maszyny i urządzenia, samochody osobowe i dostawcze, węgiel kamienny, produkty naftowe, cynk, siarka, miedź, nawozy sztuczne, odzież, tkaniny, artykuły rolniczo-spożywcze.

Jeśli chodzi o stosunki naszej republiki z krajami kapitalistycznymi, na czołowe miejsce wysuwają się rokowania z Niemiecką Republiką Federalną w sprawie normalizacji wzajemnych stosunków. Odbyły się 4 rundy na przemian w CSRS i NRF: na przełomie marca i kwietnia, w maju, wrześniu i listopadzie. Głównym punktem spornym był postulat CSRS, aby uznano układ monachijski z r. 1938 za nieważny od początku. Koła rządowe NRF w obawie, że przyjęcie tego postulatu mogłoby oznaczać roszczenia

1971

Skład i działalność organów związkowych po XI Zjeździe

Do października 1971 r. ZG pracował w składzie wybranym na X Zjeździe w 1968 r. ze zmianami przeprowadzonymi w okresie konsolidacji po kwietniu 1969 r. odnotowanymi w poprzednich latach. XI Zjazd, który odbył się w sobotę dnia 23 października 1971, dokonał wyboru nowego ZG w następującym składzie :

P r e z y d i u m			
L.p.	Imię i nazwisko	Członek Koła	Rok wstępu do PZKO
1.	Eugeniusz Suchanek	Cz.Cieszyn	1948
2.	dr Józef Macura	Cz.Cieszyn	1952
3.	inż.Józef Foltyn	Karwina-Solca	1947
4.	St. Kondziołka	Karwina I	1953
5.	Henryk Szmeja	Nowy Bogumin	1948
6.	Janina Matloch	Jabłonków	1965
7.	Ludwig Cienciała	Trzyniec-Leszna	1955
8.	Tadeusz Chrzęszcz	Łąki n.Ol.	1953
9.	Rudolf Popiołek	Hawierzów-Szumbark	1955
10.	Gustaw Sajdok	Karpentna	1954
11.	Franciszek Szopa	Haw.-Błędowice D.	1951

P l e n u m			
12.	Maria Bielan-Pyszko		1964
13.	dr Bogusław Chwajoł	Orłowa 4-Lutynia	1959
14.	JUDr Ryszard Czerny	Skrzeczoń	1952
15.	Jan Cieślak		1952
16.	Eugeniusz Fierla	Orłowa-Łazy	1947
17.	Karol Filipiec		1947
18.	Józef Fierla	Stonawa	1947
19.	Helena Franek		1963
20.	dr Daniel Kadłubiec	Mistrzowice	1954
21.	inż.Alojzy Kaleta	Cz.Cieszyn	1953
22.	Zdenek Kładosch	Trzanowice	1954
23.	Edward Klimsza	Trzyniec I	1947
24.	Alfred Kocur	Rychwałd	1947
25.	Jan Kowala	Cz. Cieszyn	1953
26.	Zbigniew Kowalczyk		1954
27.	Konstanty Krzystek	Skrzeczoń	1947
28.	Adolf Kubeczka	Orłowa I	1947
29.	Alojzy Kudziełka	Orłowa-Lutynia	1947
30.	Józef Kunc	Karwina I	1947
31.	Władysław Kwaśnica	Skrzeczoń	1952
32.	Jan Lisztwan		1952
33.	Karol Michalski	Karwina 2	1971
34.	Stanisław Mrózek	Karwina 6	1954
35.	Jerzy Nikodem	Ligotka Kam.	1947
36.	Elżbieta Ocisk	Łąki n.Ol.	1952
37.	inż.Miecz.Piszczyk	Stonawa	1952
38.	Tadeusz Puchała	Karwina 4	1953
39.	Gustaw Pyszko	Mosty k.Jabł.	1954

Plenum

L.p.	Imię i nazwisko	Członek Koła	Rok wstępu do PZKO
40.	Jan Pyszko		1952
41.	Ewa Kiedron		1958
42.	Alojzy Ślădeczek	Piotrowice	1954
43.	Józef Stebel	Cierlicko G.	1947
44.	Piotr Stec	Trzyniec	1953
45.	inż. Emil Sztabla	Cz.Cieszyn	1955
46.	Emil Sliwka	Trzyniec-Łyżbice	1955
47.	Tadeusz Tesarczyk	Cz.Cieszyn	1948
48.	Józef Wantuła	Bystrzyca n.Ol.	1947
49.	Władysław Wróbel	Orłowa I	1947
50.	inż. Zygmunt Wajner		1958
51.			

W skład Komisji Rewizyjnej ZG weszli :

1.	Karol Gąsior	Karwina I	1950
2.	JUDr Wilhelm Godula	Sucha G.	1947
3.	Paweł Josiek	Cz. Cieszyn	1947
4.	Józef Kazik	Cz. Cieszyn	1947
5.	Leopold Kołorz	Haw. Błędowice	1954
6.	Emil Kubeczka	Karwina -N-York	1952
7.	inż. Roman Santarius	Orłowa-Łazy	1958

Na pierwszym pozjazdowym posiedzeniu ZG ukonstytuowało się Prezydium. Przewodniczącym wybrano tow. Eugeniusza Suchankę, jego zastępcami zostali dr Józef Macura, inż. Józef Foltyn i Stanisław Kondziołka, funkcję sekretarza powierzono tow. Henrykowi Szmei. Na drugim pozjazdowym zebraniu plenarnym dnia 30 XI zaakceptowano przewodniczących poszczególnych komisji i sekcji ZG PZKO, mianowicie : Komisji Organizacyjno-Związkowej - tow. Alfred Kocur, Komisji Szkolnej - tow. Franciszka Szopę, Komisji Budowy Świetlic - tow. Henryk Szmeja, Sekcji Prawnej - dr Ryszard Czerny, Polskiej Rady Edycyjnej przy Wydawnictwie Okręgowym Profil - tow. Gustaw Przeczek, Zereszenia Śpiewaczo-Muzycznego - tow. Józef Firla, Komisji Teatralnej i Żywego Słowa - tow. Jan Pyszko, Komisji Tanecznej - tow. Janina Perfecka, Kółka Nauczycieli Emerytów - tow. Alfred Kocur, Komisji Życia Towarzyskiego - tow. Ludwik Cienciak, Sekcji Folklorystycznej - dr Daniel Kadłubiec, Komisji Ruchu Kobiet - tow. Helena Zoń, Komisji Oświatowej - tow. Jan Kowala, Komisji Czytelniczo-bibliotekarskiej - tow. Józef Stebel. Plenum zaakceptowało też skład Komisji Pracy z Młodzieżą /tow. Zygmunt Wajner, Janina Matloch, Eug. Suchanek, Henryk Szmeja, Mieczysław Piszczek i Alojzy Mainka oraz Komisji Aktywizacji Życia Związkowego / tow. Tadeusz Chrzęszcz, dr Kadłubiec, Al. Kaleta, J. Kowala, El. Ocisk, K. Krzystek, M. Piszczek, E. Suchanek Józef Macura, E. Sztabla i E. Sliwka /polecając tej ostatniej komisji przygotować do 1. lutego 1972 analizę

25-letniej działalności Związku.

W ciągu całego roku prezydium odbyło 12 zebrań przed XI Zjazdem / 5.I, 19.I, 16.II, 6.IV, 13.IV, 20.IV, 25.V, 6.VII, 3.VIII, 14.IX, 23.IX i 30.IX / oraz 2 zebrania po Zjeździe / 26.X i 9.XI /.

Plenum ZG zeszło się 5 razy przed XI Zjazdem i 3 razy po nim / 22.II, 9.III, 11.V, 14.IX, 12.X - 23.X, 30.XI i 28.XII/.

Dwa zebrania / 14.IX i 28.XII / odbyło się wspólnie z przedstawicielami /przewodniczącymi/ kół miejscowych. W pierwszym z nich wzięło udział 37 członków ZG i 67 przedstawicieli KM, zaś w drugim - 35 członków ZG oraz 64 przedstawicieli Kół.

Obecność członków ZG wahała się na zebraniach plenarnych od 27 / 9 marca/ do 47 /30 listopada/ i wynosiła za cały rok 1971 - 72, 6%, przy czym większość członków nieobecnych na zebraniach usprawiedliwiała swoją nieobecność obowiązkami służbowymi lub rodzinnymi. Nieco gorzej przedstawiała się sprawa udziału w dyskusji i wytrwania na zebraniach do końca. Pomimo stałego przypominania obowiązku dotrwania do zakończenia zebrania tzn. do godz.20 część członków opuszczała zebranie po godz.18, usprawiedliwiając się albo trudnościami dojazdu, albo zebraniem i próbami w miejscu. Jeśli chodzi o udział w dyskusji, to ograniczał się on do kilku jednostek, a przy tym nierzadko dyskutanci poruszali sprawy marginesowe, niezwiązane bezpośrednio z przedmiotem obrad. Odnosiło się wrażenie, że wielu członków albo w ogóle nie czyta przesyłanych im /z reguły dość obszernych i wyczerpujących/ materiałów, albo je czyta bardzo pobieżnie nie wnikając w ich treść i nie zastanawiając się głębiej nad poruszanymi problemami.

Jeśli chodzi o zebrania Prezydium, to udział w nich wahał się od 5 członków /23 i 30 IX, zebrania nadzwyczajne: pierwsze w sprawie kandydatów do ORN, drugie w sprawie pogrzebu przewodniczącego Jana Pribuli / do 11/ 26 X - pierwsze zebranie po XI Zjeździe/, a w ciągu całego roku udział członków wynosił zaledwie 58,9%. Ten stosunkowo niski odsetek tłumaczy się tym, że Prezydium tworzą aktywiści zajmujący odpowiedzialne stanowiska, które wymagają wielkiego nakładu energii i pochłaniają wiele czasu. Ażeby nie być gołosłownym, podam, że 11 członków obecnego Prezydium tylko dwaj i tow. Kondziołka są/, i sekretarz są etatowymi pracownikami ZG PZKO, trzej zajmują odpowiedzialne stanowisko w szkolnictwie, jeden jest zastępcą dyrektora kopalni-giganta, dwaj dalsi zajmują odpowiedzialne stanowiska w przemyśle, dwaj są redaktorami a jedna członkini pracuje w Okręgowym Komitecie SZM. Przy tym z członkostwem w ZG PZKO wiążą się funkcje w organach FN i różnych organach oraz komisjach rad narodowych, w Czeskiej Radzie Narodowej, w komisjach narodowościowych; większość członków Prezydium należy do KPC, gdzie również ciąży na nich poważne obowiązki. Jeśli więc nie przychodzili na zebrania Prezydium, to nie dlatego żeby je lekceważyli, ale dlatego, że musieli brać

udział w zebraniach innych, gdzie ich obecność była konieczna i ważna dla pracy naszego związku i całego polskiego społeczeństwa w Czechosłowacji.

Obydwa najwyższe organy związkowe między Zjazdami pracowały według planów i planowane zadania realizowały. Braki w ich pracy wynikały z wielu przyczyn, z których - obok przeciążenia pracą zawodową i społeczną poważnej części aktywu związkowego i wynikającej stąd słabej orientacji w problemach ogólnozwiązkowych - do najważniejszych chyba należy poważne braki w pracy aparatu związkowego / o tym w następnym rozdziale / i kontaktów na co dzień pracowników etatowych związku z członkami ZG i jego komisji.

Problemy te są przedmiotem stałej troski pracowników Związku tak spośród aktywistów-społeczników, jak również spośród członkowskich pracowników etatowych. Szuka się stale sposobów, jak utrzymać lub też ożywić aktywność wszystkich kół i jak największej liczby członków. Jedną z wielu prób, mającą na celu systematyczne zaznajamianie wszystkich członków ZG z aktualną sytuacją w kołach jest wprowadzenie w planie pracy na rok 1972 do programu zebrań ZG stałego punktu : Praca kół - informacja.

Sekretariat i jego wydziały.

Po zjeździe na 2-gim zebraniu Plenum dnia 30.XI zatwierdzony został Regulamin wewnętrzno-organizacyjny PZKO, który określa również zakres działania sekretariatu i jego dwu Wydziałów : Organizacyjno-Gospodarczego oraz Wydziału Oświaty i Kultury, jako organu wykonawczego realizującego uchwały Plenum i Prezydium ZG. W skład kierownictwa sekretariatu wchodziłi : tow. Henryk Szmeja, Eug. Suchanek, Tadeusz Chrzęszcz, mgr Emil Sztabla i Konstanty Krzystek. Sekretariat schodził się co tydzień i zgodnie z regulaminem omawiał bieżące sprawy pracy związku, a ze swych zebrań podawał raz w miesiącu sprawozdanie Prezydium i Plenum ZG. /Nowy regulamin w pcie c/ zawiera ważne postanowienie: W kontaktowaniu się Związku z organami nadrzędnymi sekretariat referuje stanowisku Związku, a nie osobiste stanowisko jednostki. Jeśli w danym momencie nie jest mu znane stanowisko Związku, zasięga rady organów związkowych.

W roku 1971 było w sekretariacie ZG zatrudnionych 38,5 pracowników, tzn. o dwóch mniej niż w roku poprzednim. Z ważniejszych zmian, które zaszły w składzie pracowników wypada zanotować odejście z dniem 26.IV z powodu choroby gospodarza Klubu ZG przy ul. Bożka Franciszka Szarowskiego, długoletniego, ofiarnego aktywistę terenowego i dawniejszego członka ZG, oraz Kazimierza Gattnara, który po niespełna roku pracy w dziale śpiewaczym / za Eugeniusza Fierłę / przeszedł do pracy w Domu Kultury w Karwinie. Obowiązki gospodarza w Klubie objął od 1.VI Franciszek Branny, a w tym samym dniu został przyjęty do Wydziału Oświaty i Kultury Alojzy Mainka, któremu przydzielono Komisję Oświatową z Sekcją historyczną, Komisję Życia Towarzyskiego ze Społeczną Radą Klubów Młodych, Ognisko Techniki oraz powołany na zebraniu Prezydium w dniu 19 stycznia Komitet Roku Kopernikowskiego. W skład tego

Komitetu weszli : dr Józef Macura jako przewodniczący oraz dr Daniel Kadzubiec, Paweł Kaleta, St. Kondziołka, Jan Kowala, dr Wład.Pasz, Jan Pribula i Franciszek Swider jako członkowie. Od stycznia zaangażowano na 0,5 etatu Helenę Wojnar do prowadzenia dziecięcego zespołu rytmiki przy ZG. Od 1.II przyjęto jako drugiego redaktora Zwrotu mgr.Kazimierza Kaszpera z Wędryni absolwenta UJ w Krakowie-Wydział Polonistyki.

Budżet i majątek Związku.

Działalność Związku połączona jest z poważnymi wydatkami, które pokrywa się głównie z dotacji państwowej KC FN. Budżet Związku na 1971 r. zamyka się po stronie dochodów kwotą 2 659 187,80 Kcs / plan przewidywał 2 609 600.- Kcs/, a po stronie wydatków figuruje kwota 2 697 924,20 Kcs na planowaną sumę 2 609 600.- Kcs/. Największą pozycję po stronie dochodów stanowi dotacja państwowa / 2 030 000.-Kcs/, za znaczki członkowskie i legitymacje wpłynęło 217 470.- Kcs/ plan 210 700.- Kcs/, z czego w Kołach pozostawało 130 032.- Kcs. Po stronie rozchodów największe pozycje stanowią : wydatki organizacyjno-gospodarcze / 901 712,70.-Kcs/, Teatr Lalek BAJKA / 251 101,38.-Kcs/, miesięcznik ZWROT 299 027,35.-Kcs/ /dochody 89 444,80.-Kcs/, wydatki zespołów ZG /Olza, Górnik,ChNP i Hasło/ 159 889,70.-Kcs/, dotacje na budowę świetlic 100 000.- Kcs / plan przewidywał 65 000.-Kcs/.

Jeśli chodzi o majątek związku, który wg bilansu za rok 1971 przedstawia wartość 4 329 338.-Kcs, to składa się on ze środków trwałych /wartość ponad 3 000.-Kcs / wartości ogólnej 3 259 659.-Kcs oraz środków nietrwałych /DKP - cena od 3000.- do 3 000.- Kcs/ ogólnej wartości 1 069 679.-Kcs. W tym roku odpisano środków trwałych za 13 332.-Kcs, a środków nietrwałych za 16 867.-Kcs / uchwała plenum ZG z dnia 8.II 1972/.

Majątek Związku powiększył się o obiekty wybudowane lub wyremontowane z funduszu budowy świetlic, z którego w tym roku przyznano dotacje lub pożyczki następującym Kołom : Bukowiec/30 000.-Kcs/, Jabłonków /10 000/, Karwina-Raj /10 000.-Kcs/ pożyczka do 31.XII.1972/, Karwina 2 -Solca / 1 000.-Kcs/, Nydek /20 000.-Kcs/, Bystrzyca /15 000.-Kcs/, Wędrynia-Zaolzie /20 000.-Kcs/, Cz.Cieszyn /15 000.-Kcs/. Kwoty te zaakceptowało prezydium dnia 16.II i plenum dnia 11.V. Z wymienionych kwot, jak również z kwot przydzielonych w latach poprzednich i uzupełnionych przez poszczególne Koła w r. 1971 otwarto nowe lokale i Domy PZKO w następujących gminach : Śmiłowice, Oldrzychowice, Bystrzyca i Szumbark. Rozpoczęto lub też kontynuowano prace w Kołach : Jabłonków,Bukowiec, Nydek, Nydek-Głuchowa i i.

Akcja budowy świetlic wyraźnie się ożywiła.

Jomisje i sekcje ZG uległy po XI Zjeździe pewnej reorganizacji i jak już wspomniano na str.12 został zakres ich pracy uprawnień i obowiązków sprecyzowany nowym Regulaminem wewnątrzno-organizacyjnym. Wg rozdziału V pkt B/oraz c/ za pracę sekcji, komisji i aktywów są odpowiedzialne Wydziały ZG, które prowadzą ich dokumentację /zdjęcia, dane statystyczne, sprawozdawczość itp./ , a kierownicy obydwu wydziałów są odpowiedzialni za realizację planów finansowych swego wydziału.

W myśl powyższych postanowień przy Wydziale Kultury i Oświaty pracowały następujące komisje, aktywy i sekcje, za które byli odpowiedzialni poszczególni pracownicy Wydziału:

Tow. Zofia Kowalczyk była odpowiedzialna za pracę Komisji Teatralnej i Żywego Słowa, do której od XI Zjazdu należeli:

Jan Pyszko z Oldrzychowic jako przewodniczący

Leopold Dziech z Karwiny 6

Henryk Faja z Mistrzowic

Ema Jurzyca z Trzyńca VI

Konstanty Krzystek ze Skrzeczonina

Alojzy Kudziełka z Orkowej IV- Lutyni G.

Karol Miczka z Olbrachcie

Helga Puk z Łak

Wilhelm Przeczek z Bystrzycy n.Ol.

Gustaw Sajdok w Wędryni

Adam Wawrosz z Trzyńca I

Karol Palowski z Karwiny 6

Jerzy Cienciała z Wędryni

Jan Śniegoń z PDSP w Karwinie I

KTŻS miała osobną sekcję dla szkolnych zespołów teatralnych i recytacyjnych. Jej skład przedstawiał się następująco :

Aniela Bystroń z Orkowej IV

Wiktor Duda z Łak n.Ol.

Jadwiga Firut z Karwiny 6

Bogusław Janiczek z Jabłonkowa - Nawsia
Eugenia Kania z Suchej Górnej
Franciszek Kowolowski z Mostów k. Jabł.
Irena Kufa z Cz. Cieszyna
Otokar Matuszek z Suchej G.
Irena Pyszko z Oldrzychowic
Zofia Sajdok z Wędryni
Maria Stebel z Trzyńca I
Ryszard Szarowski z Bystrzycy n.Ol.
Herta Ondrzejek z Lutyni D.

Razem : 13 członków.

W skład Komisji Oświatowej powierzonej tow. Al. Maince
wchodzili :

Janusz Kowala z Cz. Cieszyna jako przewodniczący
Stanisław Kondziołka z Karwiny I
Tadeusz Chrzaszcz z Łąk n.Ol.
Adolf Kubeczka z Orłowej I
Wilhelm Gođula z Suchej G.
inż. Bruno Chodura z Bystrzycy
dr Władysław Pasz z Lutyni D.
sr Stefan Michalik z Gnojnika
inż. Karol Guńka z Cz. Cieszyna
inż. Karol Recmanik ze Stonawy
Alfred Kocur z Rychwałdu
Bohdan Kisza z Trzyńca VI
dr Bogusław Chwajoł z Orłowej IV
dr Maria Mrózek z Dąbrowy
Władysław Josiek z Cz. Cieszyna /Gimnazjum/

Tow. Al. Mainka odpowiadał również za pracę Komisji
Życia Towarzyskiego, w skład której wchodziła Społeczna
Rada Klubów Młodych. Skład tej komisji przedstawiał się
następująco :

Ludwik Cienciaka z Trzyńca V jako przewodniczący
Ewa Kiedron z Jabłonkowa Nawsia
Władysław Kwaśnica ze Skrzeconia
Helena Franek z Nieborów

Paweł Czudek z Gródka
Zdzisław Wania z Trzyńca VI
Halina Kostka z Trzyńca VI
Wanda Zientek ze Smiłowic
Karol Raszyk z Łąk n.Ol.
Marta Molinek z Hawierzowa
Roman Wackławiec z Dąbrowy
Karol Mrózek z Trzyńca VI
Krystyna Szwenda ze Stonawy
Irena Wenecka z Karwina 6
Janina Lasota z Ligotki Kam.
Karol Kubica z Ligotki Kam.
Tadeusz Kędziera z Gródka
Józef Mrózek z Bystrzycy
Helena Zahraj z Cz. Cieszyna
Stanisław Martynek z Mostów k.Jabł.
Maria Kaleta z Wędryni - Zaolzia

Razem 22 członków.

Helenie Sliwka Wydział Kultury i Oświaty powierzył opiekę nad dwoma komisjami :

Komisję Czytelniczo-Bibliotekarską tworzyli:

Józef Stebel z Cierlicka jako przewodniczący
Józef Franek z Trzyńca II
Henryk Trzyskalik z Suchej G.
Lidia Gojniczek z Cz. Cieszyna
Alfred Kocur z Rychwałdu
Karol Siedlaczek z Wędryni
Ewa Milerska z Nydku
Halina Molin z Karwiny VIII
Wanda Kondziołka z Karwiny I
Irena Golasik z Cz. Cieszyna

Sekcję Folklorystyczną, którą również powierzono Helenie Sliwka, tworzyli :

dr Daniel Kadłubiec z Mistrzowic jako przewodniczący
Józef Ondrusz z Karwiny 3
Eugeniusz Fierla z Orłowej II

Gustaw Fierla z Orłowej I
Jan Korzenny z Dolnej Łomnej
Józef Łysek z Trzyńca I
Karol Piegza z Jabłonkowa
mgr Brunon Rygiel z Karwiny VI
Jan Szymik z Ligotki Kam.
Anna Wacławik z Cz. Cieszyzna - Sibicy
Adam Wawrosz z Trzyńca
Rudolf Ochman z Lutyni D.
Czesław Curzydło z Cierlicka
Bronisław Procner z D.Łomnej

Zrzeszenie śpiewacze, nad którym sprawowała opiekę
Urszula Hudeczek, działała w składzie :

Józef Firla ze Stonawy jako przewodniczący
Edward Kaim z Cz. Cieszyzna
Eugeniusz Fierla z Orłowej II
mgr Brunon Rygiel z Karwiny 6
Paweł Kaleta z Trzyńca I
Karol Wronka z Trzyńca VI
Anna Cyrzyk ze Stonawy
Karol Gąsior z Karwiny I
Teofil Gatnar z Karwiny 4
inż. Kaleta Alojzy z Cz. Cieszyzna
Waleria Bilan z Hawierzowa - Będowic
inż. Mieczysław Piechaczek z Bystrzycy
Stanisław Mrózek z Karwiny 6
Tadeusz Przyhoda z Bystrzycy
Bronisław Liberda z Cz. Cieszyzna
Kazimierz Gattnar z Karwiny 7
Władysław Winkler z Karwiny 3
Henryk Kotas z Cz. Cieszyzna
Danuta Grabowska z Karwiny 4
Janina Czeja z Suchej G.
Irena Małysz z Trzyńca VI
Zdenek Kladosch z Trzycieža

/W ramach Zrzeszenia Śpiewaczego pracują dwie sekcje : Muzyki Rozrywkowej i Śpiewaczo-Muzycznych Zespołów Szkolnych/.

Bronisława Wałach odpowiadała za działalność trzech dalszych komisji: Tanecznej, Ruchu Kobiet i Sekcji Akademickiej Jedność.

Skład Komisji Tanecznej :

Janina Ferfecka z Cz. Cieszyńska - przewodnicząca

Anna Wałach z Bystrzycy

Wanda Szarowska z Bystrzycy

Janina Rzyman z Suchej G.

Helena Wojnar z Cz. Cieszyńska

Marta Kaim z Cz. Cieszyńska

Irena Szewczyk z Cz. Cieszyńska -Sibicy

Irena Turoń z Cz. Cieszyńska

Anna Martynek z Cz. Cieszyńska

Wanda Heczko z Trzyńca VI

Oto Jaworek z Trzanowic

Jerzy Cienciała z Wendryni

Władysław Stolarz z Piotrowic II

Bronisław Drobisz z Trzyńca I

Sekcja Akademicka Jedność kierowała pracą sześciu kół w poszczególnych miastach akademickich i współ-pracowała z grupą seniorów kierowaną przez dr Józefa Krzywonia z Cz. Cieszyńska i inż. Santariusza z Orłowej II. Koło akademików w Brnie prowadzili :

Stanisław Cienciała z Mistrzowic

Leon Hliśnikowski z Karwiny 6

Jan Niedoba z Cz. Cieszyńska

Kółko bratysławskie prowadzili :

Kazimierz Branny z Cz. Cieszyńska

Janusz Lasota z Trzyńca VI

Zbyszek Santarius z Orłowej I

W Ołomuńcu odpowiedzialność za pracę akademików PZKO-wców ponosili :

Paweł Klus z Gródka

Stanisław Sikora z Cz. Cieszyńska

Eugeniusz Suchanek z Cz. Cieszyńska

Henryk Monczka z Karwiny I

W Ostrawie funkcjonował komitet w składzie :

Jadwiga Milerska z Nydku

Jerzy Cienciała z Wędryni

Andrzej Russ z Orłowej I

Za studentów uczelni praskich przyjęły odpowiedzialność:

Elżbieta Drobisz z Cz. Cieszyna

Henryk Turoń z Wędryni

Najmłodszym ośrodkiem akademików -PZKO-wców jest Kraków, gdzie ich pracą kierowali :

Anna Godula z Suchej G.

Karol Gąsior z Karwiny 6

Za Komisje Ruchu Kobiet była do lipca 1971 r. odpowiedzialna Zofia Kowalczyk, zaś po niej Maria Kaszper.

Skład tej Komisji przedstawiał się następująco:

Helena Zoń z Łąk jako przewodnicząca

Wanda Wójcik z Orłowej I

Stanisława Duda z Lutyni Dolnej

Zofia Kowalczyk z Trzyńca VI

Anna Godula z Suchej G.

Helena Raszka z Karwiny 6

Waleria Sławińska z Pietwałdu

Ewa Zolich z Karwiny I

Anna Słowik z Orłowej III

Marta Pillich z Jabłonkowa

Otylia Bolek z Karwiny 2

Kółko Nauczycieli Emerytów, za które była odpowiedzialna Maria Kaszper, miało swój zarząd, do którego wchodziłi:

Alfred Kocur z Rychwałdu jako przewodniczący

Paweł Ostruszka z Cz. Cieszyna

Maria Doffek z Cz. Cieszyna

Justyna Kotas z Cz. Cieszyna

Karol Piegza z Jabłonkowa

Franciszek Ryba ze Stonawy

Jan Wojtek z Orłowej IV
Jan Żwak z Hawierzowa - Błędowic
Wilhelm Mandrysz z Cz. Cieszyna
Paweł Gojniczek z Trzyńca VI
Wanda Wójcik z Orłowej I
Gustaw Fierla z Orłowej I
Jan Korzenny z D. Łomnej
Alojzy Kudziełka z Orłowej IV
Karol Pastuszek z Karwiny I
Paweł Pszczółka z Zabłocia
Ema Foltyn z Koszarzysk
Monika Zbijowska z Jabłonkowa

Pozostałe komisje i sekcje podlegały Wydziałowi Organizacyjno-Gospodarczemu, a ich skład przedstawiał się następująco / w nawiasie obok nazwy komisji podaje się imię i nazwisko pracownika WOG odpowiedzialnego za jej pracę.

Komisja Organizacyjno-Związkowa

Alfred Kocur z Rychwałdu jako przewodniczący
inż. Józef Orszulik ze Suchej G.
Bogusław Branny z Cz. Cieszyna
mgr. Jan Folwarczny z Hawierzowa-Suchej
Zdenek Kladosch z Trzycieža
Edward Klimsza z Trzyńca VI
Józef Kunz z Karwiny I
Jan Lisztwan z Jabłonkowa
Władysław Macura z Trzyńca VI
Tadeusz Nierostek z Hawierzowa II-Błędowic
Jan Nikodem z Ligotki Kam.
Rudolf Popiołek z Hawierzowa-Szumbarku
Tadeusz Puchała z Karwiny 4
inż. Roman Santarius z Orłowej II
Stanisław Santarius z Orłowej I
Alojzy Skadeczek z Lutyni Dolnej
Piotr Stec z Trzyńca V
Józef Szczerbowski z Trzyńca VI
Józef Wantuła z Bystrzycy

Komisja Szkolna

Franciszek Szopa z Hawierzowa II jako przewodniczący
Paweł Hojdysz z Trzyńca VI
Aniela Cimała z Oldrzychowic
Maria Heinz z Cz. Cieszyna
Helena Janiczek z Jabłonkowa II
Leopold Kołorz z Hawierzowa - Błędowic
Jan Kotas z Cz. Cieszyna
Tadeusz Tesarczyk z Cz. Cieszyna
dr Józef Macura z Cz. Cieszyna

Elżbieta Ocisk z Łąk
Karol Poncza z Cz. Cieszyna
inż. Karol Recmani ze Stonawy
inż. Antoni Sochor z Cz. Cieszyna
inż. Jan Sliż z Trzyńca VI
Gustaw Tacina z Trzyńca
Józef Wierzgoń z Karwiny VI

Komisja Budowy Świetlic

Henryk Szmeja z Nowego Bogumina jako przewodniczący
Władysław Wróbel z Orłowej I
Kazimierz Ferfecki z Cz. Cieszyna
inż. Bronisław Firla z Suchej G.
inż. Stanisław Franek z Cz. Cieszyna
dr Wilhelm Godula
Jadwiga Gałuszka ze Stonawy
Emilia Heczko z Cz. Cieszyna
inż. Karol Mrózek z Cz. Cieszyna
mgr Emil Sztabla z Cz. Cieszyna
inż. Karol Szlaur z Bystrzycy

Sekcja Prawna

Dr Ryszard Czerny z Karwiny 6 jako przewodniczący
dr Wilhelm Godula z Suchej G.
dr Otton Gottmann z Karwiny II
dr Franciszek Hanak z Jabłonkowa
Helena Janeczek z Trzyńca III
Józef Krygiel z Hawierzowa -Suchej
dr Maria Mrózek z Dąbrowy
Bronisław Osuchowski z Karwiny 6
mgr Antoni Polednik z Karwiny I
dr Józef Przeczek z Hawierzowa-Szumbarku

Polska Rada Edycyjna

Gustaw Przeczek z Trzyńca I jako przewodniczący
dr Daniel Kadłubiec z Mistrzowie
dr Jan Korzenny CSc z Okomuńca
Gustaw Pyszko z Mostów k. Jabł.
Gustaw Sajdok z Wędryni
Franciszek Szopa z Hawierzowa

Skład nowo utworzonych Komisji: Pracy z Młodzieżą i Aktywizacji Życia Związkowego podano na str. 10

Działalność Komisji i sekcji ZG jest tak różnorodna, że dokładne wyliczenie wszystkich ich zebrań i akcji jest rzeczą niemożliwą, tymbardziej, że dokumentacja niektórych komisji jest bardzo fragmentaryczna. W sprawozdaniu z działalności ZG PZKO w roku 1971 przedłożonym przez Wydziały Sekretariatu ZG zebraniu Prezydium w dniu 29.II.1972 w odstępie zatytułowanym Komisje czytamy: "Pracowały w oparciu o własne plany pracy wpływające z programu związkowego, czego dowodem jest przedłożona realizacja zadań za rok 1971. Wraz ze Zjazdem komisje przestały istnieć, a po nim ukonstytuowały się ponownie według wskazań ZG".

Z innych materiałów udostępnionych kronikarzowi wynika, że pracę komisji omawiało Prezydium ZG na dwu swych zebraniach: 6.IV i 9.XI. Na listopadowym zebraniu Prezydium zaakceptowało skład osobowy poszczególnych komisji, jak go podano na str.15-20.

Na kwietniowym zebraniu Prezydium oceniało pracę Komisji: Szkolnej, Organizacyjno-Związkowej i Historycznej oraz pracę zespołów ZG. Komisji Szkolnej poleciło ponowne przeanalizowanie jej pracy i kompetencji z tym, że Komisja powinna stać się głosem społeczeństwa, organem współpracującym ze szkołami i pomagającym w pracy pozalekcyjnej z dziećmi. Poleciło jej również zastanowić się nad osobowym składem w przyszłości. W wyniku tego polecenia do nowej Komisji po XI Zjeździe weszło tylko 5 członków z przedzjazdowej Komisji /Fr.Szopa, Gustaw Tacina, P.Poncza, Jan Kotas i Jan Kowala/. Pozostałych 11 członków nowej komisji wybrano spośród aktywistów SRPS i pracowników szkolnych.

O Komisji Organizacyjno-Związkowej Prezydium stwierdziło, że utrzymywała ścisły kontakt z kołami miejscowymi i o swoich spostrzeżeniach regularnie informowała organy związkowe. Komisja ta pracuje od 5.III.1970 r., do tego dnia działały dwie Komisje: do Spraw Związkowych i Statystyki oraz Komisja Kronik i Archiwów.

Na pierwszym zebraniu połączona Komisja Org.-Związkowa pod kierownictwem Alfreda Kocura opracowała plan pracy, w którym uwzględniono przede wszystkim sprawę kontaktu z kołami miejscowymi i pomoc kołom słabszym. Od marca 1970 r. do 6.IV.1971 r. komisja miała 8 spotkań, w których z 14 jej członków brało udział 11 - 8 - 11 - 9 - 8 - 10 - 8 i 7 członków czyli pracę tej komisji pod tym względem można uznać za dobrą/ przeciętny udział członków w zebraniach 64,3 % /. Również jej kontakty z kołami miejscowymi można ocenić pozytywnie.

Komisja Historyczna pracowała od 11.IV.1968 do 17.II.1971. W tym okresie odbyła 12 posiedzeń z udziałem 7 - 11 - 11 - 8 - 6 - 5 - 7 - 6 - 7 - 4 - 6 i 5 członków. Komisja wytyczyła sobie program przekraczający jej możliwości/ " brak historyków z prawdziwego zdarzenia" i kompetencje określone statutem PZKO, dlatego Prezydium

ZG na nowym posiedzeniu dnia 6.VII.1971 wstrzymało jej działalność do XI Zjazdu. Po zjeździe komisji tej nie wznowiono, a niektórzy jej członkowie weszli w skład Komisji Oświatowej.

Działalność pozostałych komisji nie była przedmiotem obrad organów związkowych, ale świadczy o niej realizacja zadań związkowych. Ogólnie można stwierdzić, że aktywność poszczególnych komisji zależała: 1. od ich składu osobowego i 2. od konkretności zadań, jakie miały do spełnienia. W składzie osobowym decydującą rolę odgrywali przewodniczący i etatowi pracownicy należący do niej. Jeśli pierwszy miał dość czasu, inicjatywy i ochoty, drudzy umiejętnie dobierali konkretne zadania i jeśli pozostali członkowie komisji byli dość ofiarni i zorientowani w jej problematyce, wtedy komisja pracowała dobrze. W przeciwnym wypadku działalność komisji była formalna i niewielką przynosiła związkowi korzyść. Przeważały komisje pierwszego typu, chociaż były i takie, gdzie cały ciężar pracy spoczywał na barkach kilku najgorliwszych jednostek i pracownika etatowego. Szczegółowiej będzie mowa o pracy niektórych komisji w dalszych rozdziałach.

S e k c j a L i t e r a c k o - A r t y s t y c z n a

SLA podlegała bezpośrednio Prezydium ZG, któremu też przedkładała sprawozdania ze swej działalności. Na zebraniu Prezydium dnia 18 stycznia 1972 omawiano sprawozdanie za lata 1969 - 1971. Ze sprawozdania wynika, że ta Sekcja stale jeszcze boryka się z następstwami kryzysu, jaki przeżyła wraz z całym związkiem / i całym naszym społeczeństwem / w roku 1968/69/. Szczególnie ujemnie odbiły się wydarzenia tego roku na działalności pionu literackiego, gdzie ZG był zmuszony odwołać z kierownictwa kilku czołowych twórców nie mogących / czy nie chcących / zrozumieć swoich błędów zapatrywać i uparcie obstających przy nich. Niektórzy z nich wytworzyli wokół swojej osoby atmosferę męczeństwa, dezorientując członków związku mniej zorientowanych w sytuacji.

Wymowne jest liczbowe zestawienie akcji i zebrań SLA podane w omawianym sprawozdaniu:

P i o n	Rok 1969		1970		1971		Razem:	
	plenum	- zarząd	pl.-zarząd	pl.-zarząd	pl.-zarząd	pl.-zarząd	pl.-zarząd	pl.-zarząd
Literacki	1	0	1	0	6	4	8	4
plastyczny	3	0	2	0	6	5	11	5
klub fotograf.	4	0	10	0	5	0	19	0
muzyczny	pracuje w ramach Zrzeszenia Śpiewaczo-Muz.							
Akcje wspólne	6	1	6	2	1	4	13	7

Tabelka wykazuje wprawdzie pewne ożywienie w pracy /szczególnie w pionie literackim i plastycznym/, ale udział ogółu członków tych pionów w poszczególnych akcjach nie napawa zbyt optywizmem. W czterech zebraniach członkowskich i dwu seminariach pionu literackiego na 23 członków pionu brało udział przeciętnie 8 członków. Na 8 listów wysłanych do pasywnych członków odpowiedziało tylko dwóch, dlatego zarząd pionu postanowił skreślić z listy członków Józefa Ondrusza i Wandę Pribulę, a przeprowadzić dodatkowe rozmowy z Bronisławem Procnem i Gabrielem Palowskim. Bronisław Bielan podtrzymuje dawniejszą rezygnację z członkostwa w SLA. Zarząd pionu tworzyli : Gustaw Przeczek , Władysław Sikora i Adam Wawrosz.

Na ogłoszony w r. 1970 konkurs literacki w pionie I /scenariusz widowiska, rewii, kabaretu lub montaż literacki/ mimo przedłużenia terminu o 3 miesiące wpłynęły tylko dwie prace, z których jedną autor/ A.Wawrosz/ wycofał. Wobec tego konkurs nie mógł się odbyć. /Termin nadsyłania prac pionu II / nowela, opowiadanie, felieton, poemat oraz wspomnienia/ upłyne dnia 31 stycznia 1972/.

Konkurs na tekst piosenki 25-lecia PZKO zamknięto - zgodnie z uchwałą z r. 1970 - 31 stycznia, a 9 lutego jury w składzie : Bogusław Sławomir Kunda, Lothar Herbert, Eugeniusz Fierla i Jan Pribula oraz Władysław Sikora jako sekretarz zadecydowało o przyznaniu nagród. I ani II-giej nagrody nie przyznano, III nagrodę 1.500.-kc przyznano Gustawowi Przeczkowi / godło Kwitną głogi/ za wiersz Nad Olzą, wyróżnienie / 200.-kc/ jury przyznało Wilhelmowi Przeczkowi/ godło Wierzba/ za wiersz Rodowód nadziei. Anonimowy wiersz godła "49" jury poleciło do wykorzystania na akademiach jubileuszowych w Kołach.

Dwaj członkowie pionu uzyskali nagrody w konkursach poza naszym terenem : W.A. Berger zdobył II nagrodę / I nie przyznano / w konkursie Rady Naczelnej Studentów Polskich w Warszawie na opowiadanie, a Wilhelm Przeczek uzyskał wyróżnienie w bratysławskim konkursie na sztukę dla dzieci.

Gustaw Przeczek i Gustaw Sajdok wzięli udział w kursach ZNP dla nauczycieli - literatów. W różnych periodykach w Polsce pojawiły się utwory Gustawa i Wilhelma Przeczków, Gustawa Sajdoka, Władysława Sikory, Kazimierza Kaszpera, Tadeusza Wantuży i Wiesława Adama Bergera.

W roku 1971 tylko dwóch członków pionu literackiego spotkało się z czytelnikami-członkami PZKO : Gustaw Przeczek i Adam Wawrosz w Kołach w Pietwałdzie i Rychwałdzie. Proponowano urządzenie wieczoru autorskiego z okazji 22 lipca. Nie odbył się, ponieważ utwory nadesłał tylko przewodniczący pionu.

Za pracę pionu plastycznego byli odpowiedzialni : Stanisław Kraus, Gustaw Fierla i Bronisław Firla. W sześciu zebraniach tego pionu wzięło udział 48 członków / czyli przeciętnie 8 członków na ogólną liczbę 20 /. Na trzy listy wysłane do pasywnych członków zareagował jedynie Jan Mardacz

przybyciem na jedno zebranie.

1. czerwca jury konkursu na plakat 25 -lecia PZKO / Witold Iwanek, mgr Jan Herma, Jan Pribula, Henryk Szmeja i St. Kraus/ przeprowadził ocenę 10 nadesłanych prac postanawiając :

I nagrody nie przyznawać

II nagrodę / 800.-kć / przyznać Janowi Hrubému z Hawierzowa / godko Kraków/ z przeznaczeniem plakatu do druku.

Trzy III nagrody / po 500,-kć / przyznać :

Oskarowi Pawlasowi z Hawierzowa-Suchej / godko Trójkąt/,

Br. Liberdzie z Cz. Cieszyna /godko Śląski motyw/

Zbigniewowi Kubeczce / godko 444466/ z Orłowej.

Niektórzy członkowie tego pionu osiągnęli godne zanotowania sukcesy także poza SLA. Inż. Bronisław Firla i Bronisław Liberda otrzymali jedną z dwu II nagród / I nie przyznano/ w konkursie na Pomnik Budownictwa Socjalizmu w Ostrawie, a inż. Oskar Chmiel uzyskał wspólnie z inż. Hurabą I nagrodę w konkursie na projekt Hali lodowiskowej we Frydku-Mistku.

Bronisław Firla i O. Pawlas wzięli udział w plenerze malarskim w Chełmie, organizowanym przez ZPAP pod patronatem Kujawsko-Pomorskiego Towarzystwa Kulturalnego w Bydgoszczy.

Udział w wystawach ma na tym odcinku pracy twórczej istotne znaczenie, dlatego członkowie pionu malarskiego starali się wykorzystać możliwości wystawiania swych prac i sami organizowali wystawy. Z okazji 75 rocznicy urodzin prof. Gustawa Fierli zorganizowali wystawę jego obrazów w Karwinie / 11 do 30.4 / w Orłowej IV / 14 do 30.5/ w muzeum w Cieszynie / 20.10 do 20.11 / skąd obrazy przewieziono do Domu Kultury w Ustroniu. Od 30.4. do 16.5 wystawiali swe prace w muzeum cieszyńskim : T. Berger, Br. Firla, Br. Liberda i J. Szkvara. Ci sami członkowie SLA i nowo przyjęty członek Taszek wystawiali swoje obrazy, rzeźby i rysunki w zamku we Frydku-Mistku / 28.7 do 29.8 / i w Opolu od 27.11 -

W grudniu Br. Firla i O. Pawlas wzięli udział w poplenerowej wystawie w Bydgoszczy.

Głos Ziemi Cieszyńskiej z 3.10 przynosi wiadomość o wystawie malarzy-górników Kopalni Gottwald w Suchej G./ Wśród wystawiających byli także członkowie PZKO / ale nie SLA/ : Karol Gaura, Józef Śliwka i Jan Urban.

Członkowie pionu plastycznego projektowali, a czasem i wykonywali różne dyplomy, akty uznania, plakaty, ulotki, odznaki itp. dla PZKO i innych instytucji. Wł. Cejnar zaprojektował dekorację sali na XI Zjazd Związku. Br. Liberda, St. Kraus i T. Berger współpracowali z czasopismami dziecięcymi jako ilustratorzy. Ilustracje Br. Liberdy znalazły się i w czeskim czasopiśmie dziecięcym "Slunicko", a St. Kraus w serbo-chorwackim "Płamja".

Klub fotografików liczył 14 członków i odbył 5 zebrań / w tym seminarium na temat najstarszego śląskiego fotografa J. Raszki z referatem Karola Piegzy/ Przeciętny udział w zebraniach wynosił 7 członków, tzn.zaledwie 50 %.

Klub wystawia zdjęcia swoich członków na korytarzach siedziby ZG - w I półroczu r. 1971 były to zdjęcia H. Minola / do 21.2 / i Rudolfa Fierli, w II-gim półroczu zdjęcia z zeszłorocznej wystawy Dziecko w obiektywie. / Starania o instalowanie tej wystawy w trzynieckim Domu Kultury pozostały bez wyniku/. Bronisław Bielan zmontował ze swoich zdjęć wystawę p.t. Polska w obiektywie i wystawił ją w Cz. Cieszynie, Bystrzycy oraz Wędryni. Z zaproszenia organizatorów konkursu fotograficznego w Cieszynie Lato 1971 członkowie naszego klubu nie skorzystali /trudności z przepustkami/. Eug. Mleczo sporządził dokumentację fotograficzną z wernisażu wystawy G. Fierli w Karwinie 14.5/, Br. Bielan z XI Zjazdu i 20 -lecia Sceny Polskiej, Rud. Fierla i S. Orszulik sporządzili filmy ze Święta Gorolskiego, z XI Zjazdu i z 20-lecia Sceny Polskiej. Klub dalej ogłosił konkurs fotograficzny na 25-lecie PZKO / 2 piony/, rozpoczął akcję dokumentacji twórczości plastycznej formą przeźroczy / H. Minol/ i album klubów oraz Domów PZKO.

Kierownictwo Klubu Fotografików w tym roku należało do inż. T. Wratnego, R. Fierli i Zb. Kubeczki.

Czwarty i ostatni pion SLA - muzyczny liczył 6 członków, którzy w ramach SLA nie wykazali żadnej działalności. Czterech jego członków brało udział w akcjach ogólnych SLA : Eug. Fierla / 5 akcji/, E. Kaim /1/, P. Kaleta /3/, Br. Rygiel /2/.

Po XI Zjeździe, dnia 24.11 odbyło się zebranie przedstawicieli wszystkich pionów z udziałem sekretarza ZG tow. H. Szmeji ; na zebraniu tym postanowiono zwołać zebrania wszystkich pionów celem wyboru nowych zarządów i opracowania "lapidarnych" planów pracy na rok 1972. Przewodniczący pionów i ewentualny przedstawiciel Prezydium ZG tworzyć będą ogólny zarząd SLA, który przynajmniej raz w roku zwoła wspólne spotkanie SLA jako całość. Zgodnie z tym postanowieniem zeszli się w II-giej połowie grudnia r. 1971 i pierwszym tygodniu stycznia 1972 r. członkowie pionu literackiego i plastycznego oraz Klubu Fotografików i przedstawili ZG następujące składy swoich kierownictw : Literacki G. Sajdok /przew./, Kazimierz Kaszper /zast. przew./, Wanda Berger i Władysław Sikora. Plastycy proponują do swego zarządu Stanisława Krausa, inż. B. Firle i Br. Liberde, pozostawiając Prezydium ZG wyznaczenie jednego z nich na przewodniczącego pionu.

Fotograficy, których się dnia 6.1.1972 zeszło tylko 4, proponują pozostawienie dotychczasowego zarządu /inż. Wratny - przew., Rudolf Fierla i Zb. Kubeczka/.

XXIII rocznik związkowego miesięcznika

Z W R O T

Zgodnie z regulaminem wewnętrznno-organizacyjnym rocznik nawiązywał w swej treści do problematyki pracy związkowej, przyczyniał się do wychowania czytelników w duchu marksizmu-leninizmu, popularyzował zdobycze nauki, zaznajamiał czytelników z problemami budownictwa socjalistycznego / w najszerszym pojęciu tego słowa - przypisek kronikarza/ "w naszej ojczyźnie".

Kolegium redakcyjne po przyjęciu od 1. lutego redaktora literackiego Kazimierza Kaszpera pracowało w pełnym składzie pod kierunkiem tow. Tadeusza Chrzęszcza, który uchwałą plenum z dnia 11 maja mianowany został redaktorem naczelnym. Skład Rady Redakcyjnej został ustalony po XI Zjeździe następująco: inż. Bronisław Firla, Stanisław Mrózek, Rudolf Ochman, Henryk Szmeja i inż. Leopold Wałoszek. W zespole redakcyjnym, oprócz wymienionych T. Chrzęszcza i K. Kaszpera pracowali nadal T. Berger jako grafik i Bronisława Babilon jako stenotypistka i sekretarka. Liczba abonentów nie uległa zmianie: 228 odbiorców wprowadziło odgłos abonentu, ale na ich miejsce zgłosiło się 227 nowych. Spadku abonentów z roku 1970 nie udało się więc wyrównać. Nie udało się też załatwić pozytywnie sprawy wysyłki większej ilości miesięcznika do PRL.

Redakcja starała się ze zmiennym szczęściem o podnoszenie poziomu artystycznego pisma, co wywoływało zastrzeżenia / i odgłosy abonentu/ ze strony starszych czytelników. Szczególnie kontrowersyjne były próby wprowadzenia na szpalty Zwrotu współczesnej poezji. W tym roku pojawiło się we Zwrocie 46 wierszy przeważnie poetów mało znanych. Z rodzimych twórców byli to: Alojzy Mańka, Gustaw Przeczek, Gustaw Pyszko, Gustaw Sajdok, Władysław Sikora, Tadeusz Wantuła i Jan Zolich. Również na temat ilustracji na okładkach było sporo dyskusji tak, że w końcu plenum ZG zdecydowało, że okładka jest rzeczą grafika redakcyjnego. W najobszerniejszym dziale "Artykuły polityczne, naukowe, ogólne" / 106 pozycji w ciągu roku / przeważają nazwiska znane z poprzedniego roku - trudno żeby było inaczej.

Jak już podano na str. 13/14 niniejszego opracowania Zwrot jest w budżecie związkowym pozycją wybitnie deficytową, ale pomimo licznych głosów krytycznych / słusznych/ ale częściej nie uzasadnionych/ pozycją ważną i niezbędną.

Zespoły ZG

W ciągu roku liczba zespołów działających przy ZG i przez ZG finansowanych nie uległa zmianie. Działały więc dwa zespoły pieśni i tańca : OLZA w Cz. Cieszynie i GÓRNIK w Karwinie oraz dwa chóry męskie : ChNP w Cz. Cieszynie i HASŁO w Orłowej oraz najmłodszy zespół : Dziecięcy Zespół Rytmiki i Baletu w Cz. Cieszynie.

Zespół OLZA odbył w tym roku 64 prób jako całość, a oprócz tego 10 prób orkiestry, 16 prób konferansjerów i 9 prób solistów. Wystąpił 21 razy na balach w Trzyńcu i Cz. Cieszynie, 1-Maja w Karwinie, na Oszeldówce w Nieborach na przeglądzie Zespołów Tanecznych okręgu północno-morawskiego, w Janowicach, na Festiwalu CSEMADOK-u w Żelezowcach, Hornické Léto w Orłowej, 2 razy na Festiwalu Folklorystycznym w Strażnicy, 7 razy w ramach obchodów Święta Odrodzenia w PRL Żnin, Ciechocinek, Toruń, Bydgoszcz i Chodzież/, na dniu Gwarków w Tarnowskich Górach, Dniu Górnika w Karwinie i na Pożegnaniu Lata w Bystrzycy.

Zespół liczył 40 członków, kierownictwo / w niezmiennym składzie/ odbyło 17 posiedzeń.

ZPiT GÓRNIK jest najliczniejszym z zespołów ZG - liczy 101 członków / chór mieszany, zespół taneczny, orkiestra i soliści/. Ta liczebność jest jedną z przyczyn dla których zespół ma trudności przy organizowaniu występów : wyjazdy są kosztowne i nie wszędzie jest do dyspozycji dość rozległa scena. W swoim sprawozdaniu dla ZG kierownictwo zespołu przyznaje : " W II-gim półroczu zespół stagnował w pracy. Głównymi przyczynami był niedobór młodych kadr w chórze, kłopoty z orkiestrą i szatnią zespołu, nieporozumienia w kierownictwie. Pracę kontynuował jedynie zespół taneczny, który należy ocenić bardzo pozytywnie ". Po spotkaniu kierownictwa zespołu z przedstawicielami ZG pod koniec roku doszło do poprawy tak, że zespół mógł rozpocząć regularne próby celem przygotowania repertuaru na planowane w następnym roku występy : w radio, na Festiwalu Zespołów Polonijnych oraz objazd terenu z nowym IX programem. Kierownictwo zespołu nie ulego zasadniczym zmianom. Z 10 występów cztery były w dniach 28 i 29 maja w północno-zachodnim zakątku naszego okręgu w powiecie bruntalskim : w Bruntalu, Krnowie i Brídlíčnéj a czwarty dla stacjonowanych w tym powiecie żołnierzy radzieckich. 27.VI GÓRNIK wystąpił na imprezie Komitetu Miejskiego PZKO w Karwinie nazwanej Polska Kultura na estradzie i ekranie.

Pomimo "stagnacji" zespół odbył 59 prób.

Chór nauczycieli Polskich należy do najstarszych naszych

zespołów śpiewaczych, powstał bowiem w połowie międzywojennego dwudziestolecia /1925/26/. W roku 1971 liczył 58 członków / w tym solistka Jadwiga Niemiec-Kałużanka i żeński sekstet MELODIA/. Zespół absolwował 7 koncertów publicznych /Wędrynia, Nydek, Jabłonków, Boconowice,

Piotrowice, Hawierzów i Rybnik/, 2 koncerty wychowawcze dla młodzieży szkolnej oraz 9 występów okolicznościowych / śluby, pogrzeby członków i i./. Na marginesie koncertów ChNP warto zanotować, że inicjatorami i organizatorami większości tych koncertów są członkowie chóru, którzy korzystając ze swoich wpływów i stosunków w miejscu swej pracy / zawodowej i społecznej, a przede wszystkim społecznej / podsuwają zarządowi koła PZKO lub SRPS myśl zaproszenia ChNP do gminy. / Uwaga dla tych, którzy zazdroszczą ChNP jego koncertów/.

Dyrygentem tego zespołu, którego zasługi społeczeństwo wysoko ceni, jest od r. 1965 prof. Eugeniusz Fierla. Dowodem uznania jego zasług /ChNP jest przyznanie zespołowi odznaki " Zasłużony dla Kultury Polskiej" przez Ministerstwo Kultury PRL.

Chór Męski HASŁO w Orłowej "wiekiem" nie ustępuje ChNP, z którym od lat walczymy o palmę pierwszeństwa w naszym PZKO-wskim śpiewactwie. Chór ten pod ambitnym kierownictwem mgra Brunona Rygla / od r.1954/ znalazł się w czołówce chórów męskich dzięki poświęceniu i usilnej pracy całego zespołu oraz fachowości dyrygenta. Chór odbył 64 próby / z tego 7 podczas dwutygodniowego pobytu wypoczynkowego w Dąbkach / i 19 występów w tym 4 w czasie pobytu w Dąbkach/. Wczasy w Dąbkach zorganizował dla HASŁA koszaliński chór Złote Kłosa, z którym HASŁO zadzierzgnęło więzy przyjaźni w czasie zeszłorocznego pobytu na I-szym. Festiwalu Zespołów Polonijnych w Koszalinie. Z innych występów HASŁA warto odnotować: 27 lutego nagranie w ostrawskim studio Radia Czechosłowackiego pieśni dla rozgłośni katowickiej Polskiego Radia - pierwsze nagranie z cyklu zaplanowanego przez redaktora Stanisława Jareckiego. Dnia 15 maja odbył się w sali Domu Kultury w Orłowej IV wspólny koncert dla uczczenia 50 rocznicy powstania KPC. W koncercie wzięły udział : Chór męski HEJNAŁ Kopalni Wujek w Piotrowicach k.Katowic, chór żeński HARFA z Cz. Cieszyna, no i HASŁO. Wśród licznej publiczności byli też przedstawiściele KM KPC, MRN i KM FN. 18.11 chór wystąpił na przedwyborczym zebraniu w Domu Cingra w Orłowej, a 7.12 również w Orłowej na oficjalnym zakończeniu Miesiąca Przyjaźni Czechosłowacko-Radzieckiej. Tak więc chór HASŁO - jak zresztą przygniatająca większość zespołów i kół PZKO-wskich w praktyce stosuje zasady proletariackiego internacjonalizmu i socjalistycznego patriotyzmu.

Piąty - najmłodszy zespół ZG, Dziecięcy Zespół Rytmiki i Baletu kontynuował swoją działalność pod kierunkiem ob. Heleny Wojnar. Zespół koncentruje swoją działalność na regularne i systematyczne ćwiczenia dzieci od lat 5 - 15 z perspektywą, że będą w przyszłości zasilają szeregi istniejących zespołów tanecznych i po odpowiednich studiach zasilają szeregi instruktorów tańca. Występy publiczne stanowią margines działalności tego zespołu - było ich w roku 1971 3. Natomiast prób /ćwiczeń/ miał ze wszystkich zespołów najwięcej, bp 79 .

Teatr Lalek "BAJKA"

Ten jedyny zawodowy, a zarazem najstarszy zespół PZKO rozwijał nadal swoją pożyteczną działalność wśród naszych najmłodszych. W roku 1971 wyćwiczył i wystawił w naszych szkołach i przedszkolach / oraz kilku świetlicach KM/ 4 sztuki :

Autor i tytuł sztuki	ilość			
	przedstawień	widzów	dzieci	dorośli
Wilhelm Przeczek "Złotogłowiec"	73	4.736	564	5.300
M. Veselá "Miś Puchatek"	73	4.909	328	5.237
O. Augusta "Robot Atomek"	67	4.556	279	4.835
St. Zawadzka "Ogród Kurzejnóżki"	71	4.811	617	5.428
Razem:	284	19.012	1.788	20.800

W porównaniu z rokiem 1970 jest to o 16 przedstawień więcej ale o 530 widzów mniej - spadek ilości widzów wiąże się z obniżającą się z roku na rok liczbą uczniów w polskich szkołach.

Kierownictwo zespołu organizowało - podobnie jak w latach poprzednich - konkursy rysunkowe na temat wystawionych sztuk, a w tym roku zorganizowało również konkurs na temat "Moja wioska - moje miasto".

Oprócz szkół BAJKA występowała w tym roku w konsultacji PRL w Ostawie, w Cieszynie Polskim oraz w niektórych świetlicach PZKO / Zabłocie, Karwina 5-Stare Miasto, Orłowa I i Skrzeczów/. W listopadzie wzięła udział w ogólnopolskim Festiwalu Teatrów Lalek w Opolu i nawiązała kontakt z tamtejszym Teatrem Lalek, który w kwietniu przyszłego roku przyjedzie na nasz teren.

Ważniejsze imprezy i akcje związkowe

W sprawozdaniu, o którym jest już wzmianka na str.20 w rozdziale zatytułowanym: Imprezy i Akcje ZG figuruje 14 pozycji. Kronikarz wybiera z nich te, które swoim zasięgiem objęły szerszy teren oraz te, które - jego zdaniem - mają zasadnicze znaczenie dla Związku i naszego społeczeństwa, uzupełniając dane ze sprawozdania szczegółami zaczerpniętymi z notatek prasowych lub własnych wspomnień.

Zaraz w dniu 8 stycznia zebrało się w Klubie przy ul. Bożka 91 uczniów 15 polskich szkół dziewięcioletnich ze swymi wychowawcami i oficjalnymi gośćmi / delegacja ZG z przewodniczącym Janem Pribulą, konsul PRL mgr Edw. Dziechciarek, Janina Matloch pracowniczka KO SZM w Ostrawie, powiatowi inspektorowie szkolni Karol Poncza i Gustaw Tacina/ pod noworoczną choinką. Przemówienie okolicznościowe wygłosił przew. ZG, a w programie kulturalnym wystąpiły Błękitne Gwiazdeczki z miejscowej szkoły ekonomicznej, Dziecięcy Zespół Baletu i Rytmiki, sextet dziewczęcy z Bystrzycy i solistka Adelajda Pasz. Na fortepianie akompaniował Tadeusz Przyhoda, a całość programu prowadził aktor Sceny Polskiej Karol Suszka. Wielkim zainteresowaniem cieszyło się pomysłowe współzawodnictwo-kwiz między przedstawicielami obydwu powiatów. Delegacje niektórych szkół przekazały na ręce konsula PRL dary swych szkół na Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie, z czego korespondent Głosu Ludu wysnuwa - oby słuszny - wniosek, że "młodzież nasza jest ofiarna i za kilka lub kilkanaście lat z tych nastolatków wyrosną nam społecznicy".

W sobotę dnia 27 marca w karwińskim Domu Kultury odbył się VIII Festiwal Piosenki Polskiej zorganizowany przez ZG PZKO i ostrawską rozgłośnię Radia Czechosłowackiego z okazji rocznicy podpisania Umowy o Przyjaźni i Współpracy między CSRS i PRL oraz 50 rocznicy powstania KPC. Ósmy z kolei FPP po raz pierwszy odbywał się wspólnie z Radiem Czechosłowackim i z udziałem piosenkarzy spoza naszego okręgu. Festiwal poprzedziła eliminacja dnia 7 lutego, w której wzięło udział 18 uczestników. Eliminacja ta wyłoniła 9 uczestników festiwalu : 4 Polaków, 4 Czechów i 1 Greczynkę. Oprócz nich w EPP wystąpił zespół BUKANYNI z Ostawy z Jindřą Viatrovą oraz Henrykiem Sumera / uczestnikiem i inicjatorem pierwszych FPP w Trzyńcu / oraz popularny polski zespół Anawa z Markiem Grechutą, śpiewającym piosenki na teksty wybitnych poetów klasycznych i współczesnych.

Jury w składzie : Stanisław Jarecki z katowickiej rozgłośni Polskiego Radia, Drahomír Volejníček z rozgłośni ostawskiej oraz Eug. Fierla i Alojzy Kaleta za ZG PZKO przyznało nagrody :

- I - drowi Piotrowi Dostalowi
- II - Marii Ledňákovéj z Nowego Jičína
- III - Edwardowi Porwolikowi i Zlatuśy Hribíkové

Publiczność / około 600 słuchaczy / przyznała pierwsze miejsce Edwardowi Porwolikowi, uczniowi gimnazjum w Orłowej.

Program zapowiadali Pavla Pešatová i Marek Mokrowiecki. Przewodniczący ZG zagaik festiwal przemówieniem okolicznościowym, w którym poruszył przede wszystkim historię stosunków czesko-polskich.

W tydzień po FPP, dnia 3 kwietnia odbyła się w czesko-cieszyńskim teatrze centralna akademii PZKO z okazji 50-lecia założenia KPC z udziałem 480 słuchaczy. Program, po wnikliwym referacie Eug. Suchanka na temat powstania i roli KPC, wypełnił recital fortepianowy ogólnie znanego na naszym terenie utalentowanego słuchacza III rocznika praskiej AMU, Stanisława Boguni - znanego choćby jako akompaniatora zespołu GÓRNIK, chóru męskiego HASŁO i licznych solistów na imprezach PZKO. W akademii wzięli udział przedstawiciele władz partyjnych do Kom. Okręgowego włącznie, Konsulatu Generalnego PRL, rad narodowych oraz delegacje większości kół miejscowych.

Z tej samej okazji odbył się o dwa tygodnie później w sali hotelu Piast przegląd zespołów tanecznych. W przeglądzie wzięły udział następujące zespoły / w nawiasie nazwiska kierowników, rok założenia zespołu i ogólna ilość występów / :

Maria Sikora - 1953 - 129 - Darków

W. Schwarz - 1957 - 78 - Ligotka Kameralna

J. Sabela - 1963 - 7 - Stonawa

A. Czakan - 1952 87 - Karwina I.

O. Kučerowa - 1951 - 89 - Sibica

A. Wacławik - 1953 - 282 - Sucha Górna

J. Rzymian - 1953 - 192 - Sucha Dolna

D. Janik, R. Folwarczna - 1957 - 67 - OLZA - zespół ZG

J. Ferfecka - 1953 - 350 i GÓRNIK - zespół ZG

/Iwanek 1953 - ? /

Poza tym w programie wystąpili soliści /piosenkarze/:

Adelajda Pász, Irena Przyhoda i dr Piotr Dostal, konferansjerkę prowadził uczeń czes.-cieszyńskiego gimnazjum Karol Gąsior. Głos **Łudu** w numerze z dnia 20.4 podkreśla przewagę młodzieży wśród licznie zebranych widzów i stwierdza : "Niektóre zespoły reprezentowały naprawdę wysoki poziom. Oczywiście OLZA, GÓRNIK, ale także Darków, Sucha Górna i Dolna i wiele innych. Rewia zespołów tanecznych była imprezą bardzo swojską, bardzo miłą. Może tylko trochę za dużo było "usterek technicznych".

Organizację tradycyjnego Festynu Górskiego ZG powierzył w tym roku Grupie Młodzieży Polskiej przy KO SZM, która zamiast festynu w Koszarzyskach zorganizowała na 15.5 w sali hotelu Piast imprezę p.n. "Maj nad Olzą". W imprezie wzięło udział około 450 uczestników, przeważnie młodzieży, a jej program wypełniły zespoły : taneczny z Suchej Górnej, estradowy Szpileczki z Trzyńca, orkiestra

Vincebus Eruptum z Suchej Górnej z solistą Zdenkiem Grondolem, kwintet FOFO z Olbrachcie ze solistami: Jadwigą Płachta i Czesławem Mikulą oraz solista Piotr Dostał. Konferansjerem miał być Roman Santarius. "Miał być", ponieważ powyższe dane kronikarz czerpie z zapowiedzi imprezy w Głosie Ludu z dnia 13.5., gdzie też jest mowa o spotkaniu "całej polskiej młodzieży z naszego terenu", ale żadnego sprawozdania ani recenzji o przebiegu "Maja nad Olzą" w prasie ani w materiałach ZG nie znalazł.

14 i 15 sierpnia odbyła się tradycyjna i ciesząca się wielką popularnością impreza KM w Jabłonkowie / przy poparciu i współpracy ZG/ Święto Góralskie. Jak corocznie tak i w tym roku do Jabłonkowa zjechali młodzi i starzy z obydwu naszych powiatów, a liczbę ich oblicza się na 15.000 uczestników.

Program - jak corocznie - był urozmaicony. W sobotę wieczorem wystąpił kaszubski zespół estradowy Chojny. Niedzielnny program - po przemówieniu przew. Jana Pribuli - zagaik miejscowy chór Gorol, a po nim wystąpiły inne zespoły: szkolny zespół z Bystrzycy, zespół Zaśova z Wałaskiego Międzyrzecza, Pilsko z Żywiecczyny, a kaszubskiej Chojny przez z górą pół godziny darzyły zebraną publiczność pieśniami swego regionu, zbierając huczne brawa.

Redaktor Kazimierz Kaszper we wrześniowym numerze Zwrotu stwierdza m. i.: "Dziwne jest to nasze Święto" - ani festiwal, ani festyn, ani majówka. Trwała jest tylko jego tradycja, którą starzy gorole pojmują inaczej, hawierze inaczej, młodzi inaczej i w rezultacie chyba sam Jura dziwi się sobie, że z małego pomysłu przed bezmała dwudziestu już laty wyrosła impreza, której ogarnąć nie sposób, do której wyciąga ręce a jak ostatnio wyznał - której pozostawił serce spod guni, natrafiając wszakże na wspomnienia dotyku, nie zaś na nią samą; bo ona jest już samodzielna, wyrodzona, toczy się nieujarzmiona, bogata w wyobrażenia poszczególnych jej uczestników. Święto jest po prostu świętem... W sytuacji kiedy stoimy przed kolejnym Zjazdem PZKO, kiedy to nasilają się tendencje każące usystematyzować naszą działalność, opanować ją, nie pozostawiać białych plam na mapie terenowych ruchów artystycznych; to nieokiełzane święto, to święto biegnące jakby bez naszego udziału, zaczyna denerwować, prowokować i wyzywać...."

Dalej autor wysuwa konkretne propozycje uzupełniające, które by nadały imprezie cechy festiwalu. W związku z tym stwierdza, że wśród 24 festiwali folklorystycznych na Morawach i w Słowacji w roku 1971 wymienionych w kwartalniku Zakładu Sztuki Ludowej w Strażnicy p.t. Narodopisné aktuality nie ma niestety Święta Góralskiego, które rzeczywiście nie jest festiwalem folklorystycznym, ale jest ważną imprezą folklorystyczną na Śląsku Cieszyńskim. Kazimierz Kaszper kończy swoje uwagi stwierdzeniem: "Niemniej obserwując uczestniczącą w Święcie młodzież - bardziej interesującą się płynnymi produktami niż programem - należałoby ludowość przemycać w formie bardziej odległej od zabawy. Pod tym względem dobrze byłoby z kolei Świętu

Góralskiemu przejąć niektóre doświadczenia od Tygodnia Kultury Beskidzkiej w Wiśle. Albowiem Gorol jest niewątpliwie dużym zjawiskiem. Warto by go mądrze wykorzystać".

Kronikarz cytuje tu te krytyczne uwagi o popularnej i bezprzecznie pożytecznej i bardzo potrzebnej imprezie dlatego, że podobne głosy o Świącie Góralskim nie są niczym nowym, chociaż dotąd nie pojawiły się może w prasie. Ale też dotąd nikt się nie znalazł, kto by mógł jabłonkowskiemu Gorolowi czy to przez opracowanie libretta imprezy, czy w jakiś inny sposób. W tych warunkach Gorol robi, co może i co umie.

Ważną akcją ZG organizowaną na szeroką skalę we wszystkich prawie kołach jest Miesiąc Oświaty Książki i Prasy /MOKiP/. W ramach tego miesiąca odbywają się w kołach miejscowych wystawy książek połączone z ich sprzedażą. ZG wydał - podobnie jak w latach poprzednich - 20.000 kuponów loteryjnych, z których koła sprzedały 16.049 kuponów za 80.245.- kć / tzn. że za tę kwotę nabyli członkowie i sympatycy PZKO książki/. Na zakończenie MOKiP odbyła się w Klubie PZKO w Cz. Cieszyńskie centralna wystawa książek i płyt gramofonowych urządzona przez okręgową dyrekcję przedsiębiorstwa Kniha oraz przedsiębiorstwo Ars Polona pod patronatem ZG PZKO. W tym roku wystawa ta odbyła się w dniach od 9 do 18 listopada, a na jej zagajeniu - oprócz przemówień przedstawiciela ZG i Knihy - wystąpił chór DSP w Cz. Cieszyńskie. Szczegółowe sprawozdanie z przebiegu tegorocznego MOKiP zamieszcza nasz miesięcznik Zwrot w nrze 12 na str. 34 /"Dni książki - dni oświaty" - alma/.

Dnia 16 października odbyła się w Nowym Boguminie Rewia Zespołów Regionalnych z udziałem trzynieckiej Torki, zespołu tanecznego Sibica, jabłonkowskiego Gorola oraz gawędziarzy : Jury spod Gronia / Wł. Niedoba/, Macieja /Ludwik Cienciaka/, Stolarza i suszkowej. W godzinach przedpołudniowych odbyło się spotkanie - seminarium folklorystyczne z referatami dra D. Kadłubca / sprawozdanie z Ogólnopolskiego Zjazdu Folklorystów w Jaszowcu/i mgra Br. Rygla / cieszyńska muzyka ludowa/. Obecnych 12 członków sekcji folklorystycznej.

Wreszcie w dniu 26.12 odbył się w sali hotelu Piast tradycyjny Bal Akademicki, o którym pisze nasz Głos Ludu w numerze z dnia 31 grudnia.

W dwa dni później 28.12 do Klubu PZKO zjechali przedstawiciele IX klas wszystkich polskich dziewięciolatek na tradycyjne spotkanie pod Noworoczną Choinką /1972/. Podobnie jak w styczniu byli przedstawiciele ZG /przemówienie wygłosił przew. Eug. Suchanek/, Gen. Konsulatu PRL/ konsul Edw. Dziechciarek/, władz szkolnych /insp. Fr. Szopa i K. Poncza/, dr J. Macura z Okręgowego Instytutu Pedagogicznego. Konferansjerkę prowadziła i kierowała zabawą zebranej młodzieży Maryla Pieknik, a przygrywała orkiestra czes.-cieszyńskiego gimnazjum.

Oprócz powyższych imprez w sprawozdaniu ZG wspomina się też o imprezach, które zaplanowano, ale ich nie zrealizowano. Nie odbył się tradycyjny Reprezentacyjny Bal ZG "na skutek braku wolnych terminów". Z tego samego powodu i ze "względów technicznych" nie doszło do spotkania towarzyskiego w Dniu Nauczyciela /28.3/. Nie odbyła się też zaplanowana premiera IX programu ZPiT Górnik z powodów, o których jest mowa na str. 29.

Kursy - konkursy szkolenia - współzawodnictwa

W trosce o stałe podnoszenie poziomu pracy kół i dla umożliwienia aktywistom związkowym wymiany doświadczeń i porównywania wyników ich pracy plus ZG i jego wydziały - podobnie jak w latach poprzednich - organizował różne kursy, szkolenia, konkursy i współzawodnictwa. Niestety nie zawsze dobre chęci i starania aktywistów oraz pracowników ZG natrafiały na podatny grunt w kołach, dlatego trzeba było plany w trakcie ich realizacji zmieniać.

Najlepiej udawały się wszelkie konkursy w szkołach, jeśli nauczyciele poświęcili im choć trochę uwagi - a mimo wszystko nauczyciele jeszcze stale należą do najaktywniejszych działaczy PZKO.

BAJKA i w tym roku kontynuowała konkursy rysunkowe po każdej premierze. W tym roku największe powodzenie / jeśli sądzić z ilości przesłanych rysunków / miała sztuka M. Veselej p.t. "Przygody Misia Puchatka. A w ogóle to w tym konkursie bierze udział około 90 % młodocianych widzów tego zespołu.

Dnia 3 kwietnia odbyły się w Cz. Cieszynie centralne eliminacje Konkursu Poezji i Prozy Artystycznej. W eliminacjach wzięło udział 32 zwycięzców eliminacji powiatowych. Zwycięzcy eliminacji centralnych oprócz dyplomów otrzymali cenne nagrody książkowe. Są to :

Dnia 24 kwietnia odbyło się w nieborowskim Klubie pod Świecznikiem IV Wiosenne Rendez-vous - impreza młodzieżowa służąca wymianie doświadczeń Klubów Młodzieżowych. W tym roku zjechali do Nieborów młodzi z Ropicy, Smikowic, Gutów, Końskie-Podlesia, Trzyńca, Trzyńca-Kanady, Lesznej Dolnej, Oldrzychowic i Łyżbic - wsi. W programie, który ze znajomością rzeczy prowadzili Helena Franek / kierowniczka KM w Nieborach / i Józef Sadowski, udział wzięło sześć zespołów Klubów Młodych. Sala wypełniona po brzegi, widać że impreza zapuściła korzenie i że Klub pod Świecznikiem jak również i zarząd koła umieją zorganizować imprezę na szerszą skalę.

Również dla zwolenników sportu ZG zorganizował możliwości do zmierzenia sił. 18 kwietnia spotkało się w Darkowie 11 drużyn tenisa stołowego w turnieju zorganizowanym dla uczczenia 50 rocznicy powstania KPC. Na zwycięzców

czekały nagrody pod postacią sprzętu sportowego, który zdobyli :

- I - drużyna KM PZKO w Darkowie
- II - drużyna KM PZKO w Gródku
- III - drużyna B KM w Darkowie
- IV - drużyna KM w Trzyńcu-Kanadzie
- V - drużyna KM w Stonawie

23 członkowi szachiści PZKO rozegrali przyjacielskie spotkanie z szachistami Nowej Huty z Krakowa, przegrywając w stosunku 3 : 7. Spotkanie rozegrano w Trzyńcu.

Tradycyjny turniej siatkówki rozgrywany w poprzednich latach w Koszarzyskach w ramach festynu Górskiego organizowało w tym roku KM PZKO w Bystrzycy w ramach Memoriału Mensika /tragicznie zmarłego w r.19 aktywisty PZKO i wieloletniego działacza sportowego/. W turnieju, w którym wzięło udział 5 drużyn, I miejsce zdobyła drużyna gospodarzy.

W ramach Miesiąca Przyjaźni Czechosłowacko-Radzieckiej odbył się w Cz. Cieszynie w dniu 11.12 błyskawiczny turniej szachowy o tytuł "Najlepszego szachisty PZKO" i puchar przechodni ZG PZKO.

W turnieju wzięło udział 27 szachistów, a tytuł zdobył w I kategorii inż. Edward Schoupal z Trzyńca. W II kategorii pierwsze miejsce zajął W.Przeczek z Bystrzycy. Poza tym nagrody rzeczowe otrzymało 5 szachistów I kategorii i 3 - kategorii II.

Z tej samej okazji odbył się turniej tenisa stołowego w Darkowie dnia 19.12. Z 10 drużyn, które wzięły w tym turnieju udział, I miejsce zdobyła drużyna darkowska.

W ramach obchodów 50-lecia KPC ZG ogłosił współzawodnictwo o najlepszą imprezę śpiewaczo-muzyczną oraz o repertuar zaangażowany w zespołach teatralnych. Z 12 imprez śpiewaczo - muzycznych zakwalifikowano do współzawodnictwa 11 imprez, którym przyznano :

- trzy I nagrody - Orłowa I
- Łąki n. Ol.
- Hawierzów -Bzędowice
- trzy II nagrody - Karwina 5 - Stare Miasto
- Stonawa
- Cz. Cieszyn
- pięć III nagród - Bystrzyca
- Karwina 3 - Darków
- Nawsie
- Skrzeczów
- Sucha Górna

Do współzawodnictwa zespołów teatralnych zgłosiło się 16 zespołów, z których przyznano równorzędne wyróżnienia następującym zespołom / w nawiasie tytuł sztuki / :

- W kategorii I - Orłowa-Lutynia G. / Igraszki z diabłem/
 - Obrachcice /Tędy szła śmierć/
 - "Swit" - Skrzeczon/Obcy cień/
 W kategorii II - Mosty k.Jabl. /Hrabia z Garwolina/
 - Karwina V-Stare Miasto / Umowa stoi/
 - Trzyniec II-Osówki /Dramat Joli, Umowa stoi/
 w kategorii III - / małe formy sceniczne/
 Łąki n.Ol.
 Wierzniowice

Dnia 31 maja zakończył się konkurs szkolnych zespołów teatralnych, w którym 24 zespoły wystawiły 17 sztuk i 7 programów rewiowych poświęconych 50-leciu KPC. Wyróżnienia przyznano następującym szkołom dziewięcioletnim :

- Kategoria I - / szkoły jedno - i dwuklasowe / :
 - Orłowa IV -Lutynia G. /uczenica I klasy /
 - Łąki n.Ol. / Trzewiki szczęścia/
 Kategoria II - Cz. Cieszyn / Kwiatuszek /
 - Jabłonków / Galineczka /
 - Gródek / Królowa śniegu /
 - Trzyniec VI / Kwiatuszek /
 Kategoria III - Sucha Górna / Fałszywy brylant /
 - Gnojnik / Fałszywy brylant /
 - Karwina I / Śpiący rycerze /
 Kategoria IV - /rewie / - Orłowa II - Łazy
 - Bystrzyca n.Ol.
 - Wędrynia

W przeglądzie zespołów tanecznych szkół, który odbył się dnia 17 maja w Jabłonkowie wzięło udział 14 zespołów z 6 szkół / Stonawa, Błędowice, Sucha G.-/ 3 zespoły, Trzyniec I / 3 zespoły /, Wędrynia, Bystrzyca /4 zespoły/ oraz DZBiR przy ZG / patrz str.31 /.

W dniu 13 marca zjechali się najlepsi czytelnicy ze szkół obydwu powiatów do Cz. Cieszyna, aby wziąć udział w finale Młodzieżowego Konkursu Czytelniczego organizowanego corocznie przez Komisję Czytelniczo-Bibliotekarską ZG oraz Powiatową Bibliotekę w Karwinie. W tym roku w tym konkursie / w eliminacjach międzyszkolnych/ wzięło udział 432 uczniów. Do eliminacji międzyszkolnych na rok 1971/72 zostało wytypowanych 623 uczniów. Eliminacje te mają odbyć się w styczniu 1972, a w lutym tegoż roku mają się odbyć eliminacje centralne.

17 grudnia zasiadało jury konkursu kompozytorskiego złożone z członków ostrawskiego oddziału Związku Kompozytorów czeskich : Cestmír Gregor, Miroslav Klega i Milan Bachorek. Jury przeprowadziło ocenę wszystkich 15 prac nadesłanych do konkursu i wytypowało cztery z nich do przyznania nagród. Po otwarciu kopert z nazwiskami autorów przez Komisję ZG / E. Suchanek, H. Szmeja, E. Sztabla i K. Krzystek / okazało się, że nagrody uzyskali :

- I - za pieśń na chór mieszany "Zachodzi skłoneczko"
 Eug. Fierla / Koszarzyska/
 II - za pieśń na chór męski "W czornym lesie" również
 Eug. Fierla /Gronie nasze/
 III - za pieśń "Tam się nóm to podobało" P.Kaleta
 / na góralską nutę/
 IV - za pieśń na chór mieszany "Na Gorolu" również P.Kaleta.

/ Uwaga: W nawiasach podano godło, którym dana praca była oznaczona /.

O niektórych innych konkursach oraz o wystawach jest mowa w rozdziale o SLA /str.22-27/.

Z zaplanowanych kursów i szkoleń odbyły się niżej podane, niektóre z modyfikacjami spowodowanymi życzeniami i uwagami działaczy terenowych. W dniach od 11 - 13 i od 18 - 20 czerwca metodyczno-praktyczny kurs dla aktywistów świetlicowo-klubowych, w którym wzięło udział 29 uczestników. Kurs odbywał się w naszym ośrodku w Koszarzyskach, a wykładowcą był kierownik Domu Kultury w Ustroniu mgr Jan Nowak.

Zamiast zaplanowanego internatowego, 5 -dniowego kursu dla dyrygentów początkujących oraz kierowników artystycznych małych zespołów wokalnych i instrumentalnych oraz dla piosenkarzy urządzono cztery krótsze szkolenia :

1. Od 4. do 6.6 w Koszarzyskach dla dyrygentów i kierowników artystycznych małych zespołów wokalnych i instrumentalnych. Zgłosiło się 20 amatorów, udział wzięło 10.

2. 9. i 10.10 odbył się drugi turnus tego samego kursu /również w Koszarzyskach/ z udziałem 18 uczestników / z 26 zgłoszonych/

3. 5.12 odbył się w Cz. Cieszynie praktyczny kurs dla dyrygentów. W kursie wzięło udział 8 dyrygentów, którzy mieli do swej dyspozycji obydwie zespoły / męski i żeński/ czes.-cieszyńskiej HARFY.

4. Dnia 12.12 dla 10 uczestników odbył się praktyczny kurs dla członków małych zespołów wokalnych i instrumentalnych.

Dla amatorów recytacji i małych form scenicznych przeznaczony był cykl wykładów połączony z praktycznymi ćwiczeniami a przebiegający od kwietnia do grudnia. Na ten kurs, prowadzony przez znanego fachowca prof.M. Mikutę zgłosiło się 25 kandydatów, uczestniczyło przeciętnie 16 / starsi i młodszy nauczyciele /.

Dział taneczny zorganizował w ciągu roku 7 seminariów dla kierowników zespołów tanecznych, które prowadził Tadeusz Bar z Cieszyna /Polska/. Na poszczególnych spotkaniach ćwiczone następujące tańce :

24.1	- tańce zakopiańskie	17 uczestników
14.2	- tańce zbójnickie i zakopiańskie	16 uczestników
28.3	- tańce mołdawskie	39 uczestników
16.5	- mazur	29 uczestników
7.11	- mazur	20 uczestników
28.11	- kujawiak i oberek	20 uczestników
12.12	- polonez i mazur	26 uczestników

Trzej członkowie KTiŹS wzięli udział w Festiwalu Teatrów Amatorskich w Hronowie /Jiraskův Hronov/: od 6. do 11.8 Gustaw Sajdok i Wiktor Duda, a od 9 do 13.8 Ryszard Szarowski.

Ożywioną działalność rozwijała w tym roku Sekcja Folklorystyczna, która zorganizowała dla swoich członków 4 seminaria :

- 27.2 - w Łomnej Dolnej
- 25.9 - w Jabłonkowie z udziałem 14 członków
- 16.10 - w Nowym Boguminie z udziałem 12 członków

Seminarium odbyło się przed południem w ramach Dni Folkloru /por.str.37 /.

11.12 - wspólnie z SLA w Jabłonkowie z referatami K. Piegzy / o J. Raszce jednym z pierwszych śląskich fotografików / i G. Przeczka / o twórczości P. Zabyszcza / K. Piegza, aktywny członek SLA i Sekcji Folklorystycznej, zainstalował w ramach tego seminarium dwie wystawki; Twórczość Józefa Raszki i innych fotografików śląskich oraz z twórczości P. Zabyszcza i innych malarzy oraz plastyków śląskich.

Sekcja Akademików Jedność zorganizowała dla swych członków w dniach 21 i 22.7 seminarium w Koszarzyskach na temat Kultura życia codziennego / referat kierownika Domu Kultury w Ustoniu J. Nowaka/. W seminarium wzięło udział 22 członków SAJ.

Pion literacki SLA zorganizował dwa seminaria : w maju w ośrodku w Koszarzyskach / 13 uczestników / i we wrześniu w Cz. Cieszyńskie z referatem redaktora katowickich Poglądów na temat Nowoczesność w literaturze, a czytelnik/14 uczestników/.

Dla aktywistek PZKO-wskich Klubów Kobiet odbyły się trzy spotkania w Klubie PZKO w Cz. Cieszyńskie :

- 10.3 - z okazji MDK z referatem W. Sławińskiej, życzeniami i kwiatami od KŻT / Komisji Życia Towarzyskiego/ oraz występem czes.-cieszyńskiego zespołu Remini. Udział 45 aktywistek.
- 19.5 - spotkanie 47 aktywistek z b. więźniarkami obozów koncentracyjnych, uczestniczkami ruchu oporu i działaczkami KPC - spotkanie zorganizowane w ramach 50-lecia KPC.
- 12.11 - spotkanie 46 aktywistek w Klubie PZKO z referatem przew. Suchanka i prelekcją W. Sławińskiej na temat Uprawnienia kobiety w naszym ustroju a w ustroju kapitalistycznym.

Wśród młodszych członków PZKO poważny odsetek stanowi inteligencja pracująca, która ma ograniczone możliwości kontaktów wzajemnych, wymiany doświadczeń i poglądów w języku ojczystym. Dlatego w miesiącu październiku utworzono przy Komisji Oświatowej Ognisko Techniki, które od razu zabrało się energicznie do pracy. Do końca roku zorganizowało trzy spotkania poświęcone przede wszystkim omawianiu przebiegów i wyników VI Kongresu Techników w Poznaniu, w którym brało udział kilku inżynierów-członków naszego związku. W pierwszym spotkaniu /19.10/ uczestniczyło 27 inżynierów, 13.11 - zeszło się ich 36 a 4.12 - 29.

Wydawnictwa PZKO i o PZKO

"PZKO , jako związek kulturalno-oświatowy ... nie jest powołane do wydawania książek i to nie tylko ze względów finansowych. Ewentualnie publikacje książkowe wydane przez PZKO powinny w zasadzie wynikać z jego zadań pierwszorzędnych, powinny być chyba jedną z form ich realizacji..." - stwierdza w grudniowym numerze Zwrotu Stanisław Karczewski w artykule p.t. Polityka wydawnicza PZKO. Dlatego też wykaz wydawnictw PZKO jest bardzo skromny : w r. 1971 obejmuje tylko cztery pozycje : 1. Katalog Fr. Świdra wydany z okazji 60-tej rocznicy jego urodzin, 2. Jednodniówkę z okazji 20-lecia istnienia Sceny Polskiej, 3. Jednodniówkę z okazji 85-tej rocznicy założenia Macierzy Szkolnej dla Księstwa Cieszyńskiego i 50-tej rocznicy powstania Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji oraz 4. Karola Piegzy Ceramikę Cieszyńską / drugi z serii zeszytów ludoznawczych Sekcji Folklorystycznej/.

Przy ZG PZKO istnieje Polska Rada Edycyjna /p.str.20/, która jest pomocniczym organem Okręgowego Wydawnictwa Profil dla wydawnictw w języku polskim. W tym wydawnictwie wyszły w r. 1971 dwie pozycje : K. Piegzy "Opowiadania beskidzkie" i Kalendarz Śląski na rok 1972. Omówienie opowiadań K. Piegzy p.t. Tkliwe przeszłości oblicze pióra kk znajduje się w majowym nrze Zwrotu /str.28/. Obszerną, rzeczową i krytyczną ocenę "Kalendarza" pióra A.K. Waśkiewicza /autora"spoza terenu"/ zamieścił styczniowy numer r. 1972 - wykazuje braki, podkreśla dodatnie strony, bardzo słusznie, rzeczowo i konkretnie wytyka błędy językowe, stwierdzając : "Wydaje mi się, że troska o poprawny, ale i niesztampowy kształt językowy powinna być stałą troską autorów i redaktorów Kalendarza. Ostatecznie to oni przecież - pośrednio - decydują o tym, jaką polszczyzną mówią Polacy w Cieszyńskim." Swoje wywody A.K. Waśkiewicz kończy apelem : "Oby następna regionalna encyklopedia /którą miałyby być wg autora oceny Kalendarz - AK/ - zachowując to, co w tym tomie jest cenne - była jeszcze bogatsza".

Z innych wydawnictw r. 1971 wiążących się z terenem działania naszego związku zanotujemy przynajmniej niektóre.

Dr. J. Chlebowczyk : "Nad Olzą - Śląsk Cieszyński w wiekach XVIII- XX " - Wydawnictwo Śląsk w Katowicach.

Dr Stanisław Zahradnik : " Z historii polskiego szkolnictwa w Trzyńcu" - jednodniówka z okazji 40-stej rocznicy otwarcia polskiej szkoły wydziałowej w Trzyńcu.

Slavica II - II tom zeszytów naukowych Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu poświęcony 25-tej rocznicy powstania katedry polonistyki tej uczelni.

Artykuły w 3 nrze periodyku Teśińsko : K. Bogara " Jak malować muzyką - o odwiedzinach u Br. Liberdy", dra B. Cepeláka : "Sześćdziesięciolecie Fr. Świdra", Gabrieli Sokol: " Abyśmy lepiej się poznali" / o szkołach ze słowackim i polskim językiem nauczania oraz o niektórych danych z badań socjologicznych/, Dana Gawreckiego: "Cieszyńskie a Komuna", omówienie książki dra Stan. Zahradnika i kolektywu " Z przeszłości gminy Końskie" pióra Andélina Grobelnego.

Sleszský sborník w ostatnim /4./ nrze rocznika 1970 zamieszcza artykuł G. Sokolovej na temat wyników ankiety dotyczącej stosunku do PZKO / z 1.700 ankietowanych obywateli Ostrawskiego było 500 Polaków.

Wykaz - napewno niezupełny - świadczy o nieskabnącym zainteresowaniu działalnością PZKO i życiem naszego regionu nie tylko wśród miejscowych polaków.

Ze statystyki związkowej

Na zakończenie rozdziału traktującego o działalności centralnych organów związku zanotujemy najcharakterystyczniejsze dane statystyczne zaczerpnięte ze sprawozdania rocznego za rok 1971 / liczby w nawiasach oznaczają różnice w porównaniu z rokiem 1970/.

Działalność kulturalno - oświatowa

A k c j e	Ilość	Ilość spotk.	Uczestników
1. Wieczory świetlicowe	276 /+36/		14 189/+2 682/
2. Klub Młodych	32 /+1/	837 /++146/	6 384/- 856/
3. Klub Kobiet	18 /+3/	216 /+ 87/	2 399
4. Kluby propozycji	9 /+2/	295 /++249/	6 506/+5 173/
5. Prelekcje na KARTY ZG	208 /+17/		10 655/+3 880/
6. Prelekcje własne kół	85 /+36/		3 585/+1 723/
7. Kółka czytelnicze	3 /- 1/	9 /-18 /	262/
8. Świetlice i imprezy dla dzieci	72 /+15/		9 749/+5 156/
9. Świetlice w przyrodzie	62 /+ 9/		3 873/+1 160/
10. Wycieczki krajoznawcze	112 /+35/		5 304/+2 194/
11. Kółka sportowe	33 /+13/	533/+202/	1 358
12. Wystawy książek	79 /+28/		3 288/- 592/
13. Dne wystawy	28 /+9/		5 288/- 62/
14. Kursy	5 /+1/		107
15. Akademie	73 /+37/		10 219/+5 177/
16. Koncerty, estrady, rewie	64 /+12/		16 883/+3 552/
17. Bale i zabawy	113 /+ 1/		16 976/+ 126/
18. Festyny	73 /+17/		23 626/+3 926/

Działalność zespołów przy kołach

Z e s p o ł y	Ilość	Prób	Występów
1. Chóry żeńskie	8 /+ 1/	264 /- 11/	42 /- 20 /
2. " męskie	7 /- /	350 /-38 /	89 /+ 27 /
3. " mieszane	18 /+ 6/	492 /+ 5 /	136 /+ 1 /
4. Małe zespoły wokalne	30 /+ 4/	903/+126 /	269/ + 55 /
5. Zespoły instrumentalne	16 /- /	605/+179 /	303 /+141 /
6. Zespoły teatralne	35 /-5 /	848/+ 40 /	93 /+ 2 /
7. Zespoły taneczne	26 /+9 /	631/+282/	95 /+ 34 /
R a z e m :	140 /+15/	4093/+659 /	1027 /+240 /

<u>Ruch członków</u>	1970	1971
W ciągu roku przybyło	784	1 234
Z tego : w pow. Karwina	453	588
Frydek-Mistek	331	646
ubyło	521	370
Z tego : w pow. Karwina	356	272
Frydek-Mistek	165	98
Stan członków 31.12	20 858	21 722

Odbiór znaczków członkowskich w r. 1971.

Ogółem :	79 205
Z tego znaczków po 3.-kc	
pow. Karwina podjął	42 669
pow. Frydek-Mistek	20 479
znaczkę po 1.-kc	
pow. Karwina	8 967
pow. Frydek-Mistek	7 090

PZKO a Partia i Front Narodowy

50-lecie KPC oraz jej XIV Zjazd były ważnym czyn-
nikiem aktywizującym nie tylko terenowe organizacje partyjne,
ale wszystkie organizacje FN, a więc i PZKO.

W miesiącu maju i kwietniu przebiegały prawie że
we **wszystkich** kołach związkowych imprezy pod hasłem
"Bukiet dla Jubilatki" jako odzew na apel Prezydium ZG do
członków z dnia 16 lutego. Plenum ZG na swym posiedzeniu
w dniu 11 maja poświęconym 50-tej rocznicy założenia KPC
uchwaliło wysłać do gen. sekretarza Partii tow. Gustawa
Husaka list gratulacyjny. Na zebraniu tym omawiano też prze-
bieg imprez jubileuszowych w poszczególnych kołach. Poza
własnymi imprezami delegacje ZG oraz kół brały udział w
oficjalnych imprezach miejscowych, powiatowych i okręgowych.

W "Zwrocie" pojawił się cykl artykułów pióra Edwarda
Buławy i dra Józefa Chlebowczyka poświęconych historii i
działalności KPC, a w numerach od 4 do 9 na kolorowej stronie
zamieszczono cytaty z "Głosu Robotniczego" oraz wystąpienia
Karola Śliwki w roku 1921 p.t. "Głos sprzed pół wieku".

W marcowym nrze "Zwrotu" w notatce kronikarskiej na
30 stronie znajdujemy następujący wykaz zobowiązań podjętych
do końca lutego przez koła PZKO :

Rodzaj zobowiązań	koła pow. Karwińskim	frydecko-mist.
w rolnictwie	18 700 godzin	7 600 godz.
w akcji "Z"	14 250 "	4 326 "
przy remoncie świetlic	6 340 "	6 390 "
szkół	3 382 "	2 344 "
w innych akcjach	10 320 "	108 "
R a z e m :	52 992 godzin	20 768 godzin
Wartość planowanych prac	420 980 Kč	786 368 Kč

Zobowiązania te zostały w pełni zrealizowane, a w wielu kołach nawet przekroczone.

W kronice lipcowego Zwrotu /na str.27 i 28 / podano dalsze konkretne dane w notatce p.t. "Bukiet dla Jubilatki" /AM/. Od stycznia do maja odbyło się 215 imprez z udziałem 16 347 członków i sympatyków PZKO. Z szczegółowego /choć na pewno niezupełnego, bowiem część kół nie docenia stale znaczenia sprawozdawczości/ wykazu dowiadujemy się, które koła i jakie imprezy zorganizowały. Znajdujemy tu : spotkania i wieczory dyskusyjne z założycielami i długoletnimi aktywistami KPC na naszym terenie, pogadanki, prelekcje połączone z wystawkami książek polskich i czeskich na temat historii KPC oraz II-giej wojny światowej, uroczyste akademie, koncerty, rewie, przedstawienia teatralne itd., itp.

Bez przesady można stwierdzić, że bezwzględna większość kół i PZKO jako całość godnie uczciły jubileusz kierowniczej siły naszego państwa. Jest to naturalne : ci, którzy przeżyli II wojnę światową i pamiętają lata międzywojenne oraz pierwsze lata powojenne / a tacy jeszcze stale stanowią większość członków PZKO/, doskonale zdają sobie sprawę z tego, komu Polacy w Czechosłowacji zawdzięczają, to, że mogli i mogą swobodnie rozwijać działalność kulturalno-oświatową oraz kształcić swoje dzieci w polskich szkołach podstawowych i średnich. / Inna sprawa to stopień uświadczenia i dumy narodowej oraz przywiązania do ojczystego języka i rodzimej kultury, które stanowią o korzystaniu z tych uprawnień dziś, po ćwierćwieczu władzy ludowej w naszych krajach/.

Pozytywny stosunek do KPC i kierowanego przez nią Frontu Narodowego wykazał PZKO, jego koła i członkowie w okresie wyborów do rad narodowych i Federalnego Zgromadzenia Narodowego. Wybory te odbyły się 26 i 27 listopada, ale PZKO w ścisłym porozumieniu z organami FN poświęcał im uwagę przez cały rok. Już w lutym tow. Jarosław Varta z PRN w Karwinie wziął udział w zebraniu Prezydium ZG, aby je poinformować o przygotowaniach do wyborów i zaproponować wytypowanie 25 kandydatów do PRN.

Dnia 3.VIII Prezydium zatwierdza plan MOKiP 1971, w którym podkreśla znaczenie wyborów i obowiązek aktywnego włączenia się do kampanii przedwyborczej i popularyzowanie kandydatów do rad narodowych. Poleca zarządom kół miejscowych, aby proponowały komitetom miejscowym FN odpowiednich kandydatów na posłów. W sierpniowym Zwrocie opublikowano "Przyczynek PZKO do programu wyborczego FN", w którym postuluje się : 1. poparcie rad narodowych przy zapewnianiu własnych lokali dla kół PZKO, które nie mają możliwości rozwijania działalności z powodu braku lokalu, 2. poparcia rad narodowych i ogółu społeczeństwa

dla tradycyjnych imprez PZKO, takich jak Święto Gorolski, Festiwal PZKO, dożynki, Dni Oszeldy w Nieborach itp. /oraz 3. większe zainteresowanie prasy okręgowej, radia i telewizji ostrawskiej w popularyzowaniu twórczości artystycznej pisarzy, poetów, plastyków i innych twórców zorganizowanych w SLA PZKO. Przewodniczący ZG PZKO Eugeniusz Suchanek stwierdza w artykule "Wybory" w październikowym numerze Zwrotu m. i. : "W radach narodowych, w komisjach wyborczych wszędzie pracują członkowie PZKO. W atmosferze przygotowań do wyborów organizowaliśmy nadzwyczajne walne zebrania oraz nasz XI Zjazd ... Szablon i rutyna, stereotyp i szarżyzna to nasi najwięksi wrogowie. Wołanie o działalność wyłącznie w ramach społeczności polskiej, unikanie jednoznacznych określeń politycznych utrudniają i komplikują nasze działanie..."

Z Polaków wybranych do organów przedstawicielskich grudniowy Zwrot wymienia : Karola Bocka z Trzyńca /Izba Narodów FNZ/ Karola Michalskiego z Karwiny / do Izby Ludu FZN/ , inż. Alojzego Foltyna z Karwiny, dra Józefa Macurę zastępcę przewodniczącego ZG/, oraz Henryka Południka/ pracownika KO SZM w Ostrawie/ - do Czeskiej Rady Narodowej, Franciszka Mendroka z , Annę Żywioł z inż. Józefa Foltyna / zast.przewodn. ZG/, Emila Kantora / przewodn. MRN w Karwinie/, Elżbietę Ocisk/ członka plenum ZG / oraz Jana Pawłasa z Hawierzowa III / do Okręgowej Rady Narodowej / w Ostawie/. Do Powiatowej Rady Narodowej we Frydku - Mistku z członków i aktywistów PZKO weszli

zaś w Karwinie :

Do miejskich i miejscowych rad narodowych obydwu powiatów weszło ,... Polaków, członków PZKO albo innych organizacji FN.

Można śmiało i bez przesady stwierdzić, że polskie społeczeństwo ma w radach narodowych wszystkich szczebli swoich przedstawicieli. Od zarządów kół będzie w znacznym stopniu zależało, jak będą z tymi przedstawicielami współpracowały, jak im będą w ich pracy w RN pomagały i jak będą popularyzowały wśród członków pracę nowych RN, a tym samym i działalność nowych posłów.

Z z y c i a k ó ł

Poprzednie rozdziały zawierają sporo danych o działalności i życiu kół PZKO-wskich w r. 1971. Na tym miejscu pozostaje więc tylko odnotowanie niektórych innych ciekawszych imprez i akcji w kołach oraz ewentualnie ich skomentowanie. Naturalnie, że obraz ten nie może być zupełny. Pełniejszy obraz może dać ciekawemu i dociekliwemu czytelnikowi archiwum Związku, w którym obok innych materiałów znajduje się pękaty skoroszyt formatu A 4 z wycinkami z prasy. Wycinki te skrupulatnie i ze znajomością rzeczy kompletuje pracownik Wydziału Organizacyjno-Gospodarczego Władysław Sikora, nie zrażając się tym, że praca ta nie zawsze i nie przez wszystkich jego współpracowników jest doceniana. W skoroszycie znajdują się wycinki z ostrawskiego Głosu Ludu i Nowej svobody, z powiatowych Zpráv Karvinských

- Wiadomości Karwińskich i frydecko-misteckich Ozvén -
- Echa, wychodzącego na drugim brzegu Olzy Głosu Ziemi
Cieszyńskiej oraz innych periodyków polskich i czeskich,
które dotarły do rąk sumiennego ich kolekcjonera...
Dalszym obfitym źródłem wiadomości o życiu kół są roczniki
organu związkowego Zwrot i protokoły z obrad organów
/ plenum, prezydium, komisje, aktywy i sekcje/ ZG PZKO.
Również materiały wysłane przez ZG do Kół PZKO zawierają
sporo wiadomości.

Podobnie jak corocznie i rok 1971 rozpoczął się
od tradycyjnych bali i walnych zebrań. Charakter balu
zależy od warunków lokalowych oraz pomysłowości, zdolności
organizacyjnych zarządów kół i ofiarności ich członków.
Ogólnie można stwierdzić, że w wielu kołach - zwłaszcza
liczebnie słabszych, takich jak nap. Poręba, Rychwałd
i wielu innych - bale i festyny / dwie główne imprezy
dochodowe przynoszące najwięcej środków na działalność
kulturalno-oświatową/ tracą swój polski charakter
i mają wśród swoich stałych gości poważny odsetek nie-
członków PZKO innej niż polska narodowość. Podoba się
miły nastrój naszych imprez, sprawna organizacja i ...
..smaczny bufet, dzieło członkiń. W kołach, które
posiadają zespół taneczny albo mają możliwość taki zespół
zaprosić z innego koła, bal rozpoczyna się polonezem w
wykonaniu takiego zespołu.

O tegorocznych walnych zebraniach kół pisze w
lutowym Zwrocie jego redaktor Tad. Chrzęszcz /Refleksje
z pierwszych walnych/, że cechuje je dobre przygotowanie,
stosunkowo liczny udział członków, obecność delegacji
partyjnych i społecznych oraz przedstawicieli rad narodowych,
którzy z reguły nie szczędzą słów uznania dla działalności
kulturalno- oświatowej i społeczno- politycznej kół.
O dyskusji stwierdza, że jest bogatsza niż w latach
ubiegłych, że członkowie dyskutują na różne tematy, ale
bardzo rzadko dyskusja "dotyczy zagadnień usprawnienia
działalności kulturalno-oświatowej". Przyczyną widzi
" w treści sprawozdań, które w większości są więcej
sprawozdaniami w sensie nazwy i terminu odbytej imprezy,
a mniej lub całkiem mało analizą potrzeb, możliwości i
z nich wychodzącym odważnym programem na przyszłość".

We wszystkich walnych zebraniach wzięli udział
przedstawiciele ZG z wyjątkiem kół w Boconowicach,
Trzyńcu-Kanadzie i Jabłonkowie, które nie zgłosiły swych
zebrań. Koła w Karwinie-Centrum i Nydku-Głuchowej walnych
nie odbyły / pierwsze nie zwoływało, ponieważ " nie ma
potrzeby wyboru nowego zarządu ", w drugim zgłoszonym
terminie zebrania nie było, a nowego terminu koło nie
zgłosiło/. Z członków ZG najwięcej WZ absolwowali :
Alfred Kosur /6/, dr J. Macura, J. Pribula, mgr E. Sztabla
i W. Wróbel /po 5/, A. Kubeczka, R. Popiołek, E. Suchanek,
H. Szmeja / po4/. To znaczy, że 8 członków Plenum ZG

reprezentowało najwyższy organ związkowy na 42 zebraniach / = 45,6% /.

W kiwetniowym numerze Zwrotu pojawiły się w związku z walnymi zebraniem dwa artykuły : K. Kaszpera p.t. "Od kartoteki do własnego lokalu " / Trzyniec-Osiedle/ i A. Kubeczki - Datynie - wioska zapomniana ?

W ramach przygotowań do XI Zjazdu oraz kampanii przedwyborczej do organów przedstawicielskich odbyły się we wszystkich kołach nadzwyczajne walne zebrania w dniach od 20.IX do 3.X. W programie tych zebrań obok referatu sprawozdawczego i wyboru delegatów XI Zjazdu przewidziano również przemówienie przedstawiciela FN na temat wyborów do RN. Nadzwyczajne WZ i przygotowania do zjazdu omawiało plenum ZG dnia 14.IX w obecności przewodniczących 64 kół miejscowych / 39 z powiatu karwińskiego, 25 - frydecko-misteckiego/.

Ważnym wydarzeniem w życiu związku, a więc i jego kół miejscowych był XI Zjazd, który odbył się 23 października/ patrz str.8/. W zjeździe tym brało udział 221 delegatów /2 delegaci swoją nieobecność usprawiedliwili, 6 nie przybyło bez usprawiedliwienia/, 51 delegatów z głosem doradczym /9 usprawiedliwionych/ oraz 53 gości, delegowanych przez władze partyjne i państwowe oraz różne organizacje. Wśród delegatów kół było 41 kobiet i 180 mężczyzn, 92 członków KPC i 129 bezpartyjnych. W dyskusji wystąpiło 16 delegatów i 12 gości, a przedstawiciel PRN w Karwinie tow. Lad. Huspeka i delegat SAJ Andrzej Rus złożyli swoje wypowiedzi pisemne.

Po zakończeniu zjazdu jego delegaci wraz z gośćmi wzięli gremialny udział w przedstawieniu Sceny Polskiej TD, która z okazji 20-tej rocznicy swej działalności wystawiła "Krakowiaków i górali " Wojciecha Bogusławskiego. Konsul generalny PRL inż.Wł. Herman wręczył zespołowi Sceny Polskiej medal za zasługi dla Kultury Polskiej przyznany mu przez ministra kultury i sztuki PRL. Okręgowa Rada Narodowa w Ostrawie przyznała Scenie Polskiej dyplom honorowy. Pierwszą premierę "Wczoraj i przedwczoraj" A.Maliszewskiego Scena Polska wystawiła dnia 14 października 1951 r., a premiera jubileuszowa była 131 premierą tego zasłużonego zespołu. Wiceprzewodniczący ZG PZKO wręczył zespołowi pierwszą złotą odznakę Związku za zasługi. W foyer TD zainstalowana była ciekawa wystawa ilustrująca 20-letni dorobek Sceny Polskiej.

Wracając do przebiegu XI Zjazdu warto odnotować niektóre uwagi naczelnego redaktora Zwrotu, który w listopadowym numerze w artykule p.t. Aktualność i rzetelność m.i. stwierdza : " Referat sprawozdawczo-programowy był w swej pierwszej części surową oceną pezetkaowskiej działalności. Ustosunkowało się do niego szereg dyskutantów i oficjalnych gości. I tu zasługuje na uwagę, że między naszą wewnętrzną pezetkaowską oceną, a spostrzeżeniami i oceną gości nie było rozbieżności ani rażących różnic. Prawie stuprocentowa obecność wybranych delegatów, sprawność organizacyjna

i dyscyplina, a przede wszystkim liczne i na wysokim szczeblu delegacje z kraju i zagranicy nadały XI Zjazdowi charakter wydarzenia wykraczającego poza ramy sejmiku przeciętnej organizacji społecznej.

Bogata, poruszająca szerokie problemy i różnorodne tematy dyskusja jednak w pełni nie zadowolili. /podkreślenie

AK/. Zbyt wiele i szeroko mówiono o tym, co trzeba, co należałoby zrobić, za mało jednak próbowano dociekać, kto i jak miałby to zrobić. Stąd też wielu naszych zjazdowych gości zafascynowanych danymi statystycznymi o naszej działalności, w oczekiwaniu na ciekawe pomysły, propozycje i projekty, nie chcąc uzewnętrzniać swego zawodu, ograniczyło się w swoich ocenach Zjazdu do oceny jego sprawności organizacyjnej, ogólnej atmosfery, dyscypliny itd., unikając wypowiedzi i ocen na temat treści dyskusji poszczególnych delegatów. Ten moment powinien się znaleźć w centrum uwagi nowego ZG PZKO...."

Jego plenum na swym zebraniu w dniu 28 grudnia przeprowadziło ocenę Zjazdu na podstawie referatu kierownika WOG mgr. E. Sztabli. W protokole tego zebrania zanotowano tylko wyżej podane liczby i lakoniczne stwierdzenie: "Zjazd oceniono bardzo pozytywnie". Żadnych innych materiałów na ten temat nie ma.

Uchwała Zjazdu opublikowana w pełnym brzmieniu w listopadowym numerze Zwrotu zobowiązuje ZG do skonkretyzowania zadań i przydzielenie ich realizacji odpowiednim organom związkowym. Uchwała ujmuje najważniejsze zadania w ośmiu punktach: punkt 1. zawiera akceptację działalności ustępującego ZG i jego uchwał w ramach normalizacji warunków pracy PZKO, potwierdza słuszność wniosku o wstrzymanie realizacji uchwał X Zjazdu PZKO i uchwały te anuluje. W dalszych punktach jest mowa o włączeniu się do kampanii przedwyborczej oraz realizacji programów wyborczych, o stosunku PZKO do KPC, FN i jego organizacji członkowskich /szczególnie SZM i Organizacji Pionierskiej/, o stosunku i współpracy z SRPS i szkołami, o pracy wychowawczej Związku i jej dostosowaniu do nowych potrzeb celem podnoszenia świadomości politycznej członków. W związku z tym jest mowa o ugruntowaniu w społeczeństwie dumy narodowej i pogłębianiu świadomości, że poczucie dumy narodowej nie wyklucza aktywnego udziału w budownictwie Socjalistycznej Republiki Czechosłowackiej. Dalszy pkt dotyczy działalności kulturalno-oświatowej, jej upowszechnienia i ulepszania oraz unowocześniania, a w związku z tym zalecenia dla ZG, aby temu celowi podporządkował strukturę organizacyjną i metody pracy poszczególnych komisji. Jeśli chodzi o repertuar zespołów śpiewaczych i muzycznych, teatralnych, recytacyjnych, małych form i zespołów tanecznych ponownie się podkreśla konieczność ich przystosowania do wychowawczego oddziaływania na członków, uwzględniając ich zainteresowania.

Jest mowa o dalszym rozwijaniu działalności folklorystycznej i zakładaniu izb regionalnych. Uchwała zwraca dalej uwagę na wykorzystanie badań naukowych dla dalszej działalności związku i wciąganie rodzimej inteligencji do zaangażowanego współdziałania. Wielki nacisk kładzie się na aktywizację ogółu członków i specjalne zadania członków SLA w rozwijaniu twórczości tak, aby "aby respektowała aktualne problemy i potrzeby ludzi środowiska". / Postulat powtarzający się - bez większego efektu - od lat. / Końcowe punkty uchwały zobowiązują ZG i jego komisje jak również wszystkie koła do przygotowań uroczystości jubileuszowych, które winny stać się przeglądem dotychczasowych osiągnięć związku na polu kultury i budownictwa socjalistycznego oraz naszej prężności i sprawności organizacyjnej. Akceptując projekt nowego statutu PZKO, Zjazd upoważnia ZG do wprowadzenia do niego poprawek według zaleceń Federalnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Okresem wzmożonej aktywności kół jest tradycyjny Misiąc Oświaty, Książki i Prasy / MOKiP /, który w tym roku stanowił inaugurację jubileuszowego roku 25-lecia założenia naszego Związku. Pewne szczegóły o tegorocznym MOKiP znajdują się na str. 36 i 37.

Pogłębiała się struktura organizacyjna Związku. Do dotychczasowych trzech komitetów miejskich /Karwina, Hawierzów i Trzyniec / przybył dnia 10 czerwca czwarty : Orłowa. Tworzą go cztery koła orłowskie, ale na swe zebrania zaprasza z reguły również przedstawicieli pozostałych trzech kół obwodu orłowskiego : Dąbrowy, Pietwałdu i Rychwałdu. Przewodniczącym jest tow.Stan.Santarius, a sekretarzem Adolf Kubeczka /obydwaj z KM Orłowa I /.

Komitet Miejski w Karwinie wzbogacił się o nowe koło w Karwinie, które jest 93 kołem PZKO. Koło to rozpoczęło działalność 21 maja i znalazło przytułek w suterenie bloku nr 2 852. Pod przewodnictwem Kawki zabrało się energicznie do pracy. Chociaż w rejonie nowego koła mieszka spora ilość członków Związku, ich pozyskanie w szeregi członków koła nie jest rzeczą prostą. Powtarza się tu historia innych nowych osiedli : członkowie albo z przywiązania do dotychczasowego koła, albo też z wyrachowania /" ażeby mieć spokój "/ bronią się przeciw przeniesieniu do nowego koła i pozostają aktywnymi, a niestety częściej papierowymi, członkami dotychczasowego koła. Dotyczy to, jeśli chodzi o Karwinę 8, przede wszystkim członków kół w "starej" Karwinie / Karwina 2 - Centrum, Granice, Henryk, Nowy Jork, Solca i Sowiniec/, z których nie jeden pozostaje w zarządzie dotychczasowego koła i sumiennie na jego zebrania uczęszcza. Wywieranie jakiejś presji na tych członków / szczególnie tych "wyrachowanych" / pociąga za sobą wystąpienie ze Związku, dlatego mimo apeli i uchwał organów związkowych koła w wielu wypadkach rezygnują z nacisku i godzą się z istniejącym stanem rzeczy, chociaż komplikuje to pracę koła /kontakt z tymi członkami,

ściągnięcie składek członkowskich itp./

W składzie Komitetu Miejskiego w Trzyńcu przeprowadzono dnia 15 kwietnia zmiany i skład nowego KM przedstawia się następująco :

Józef Szczerbowski, inż. Ludwik Kubiński, Rudolf Strokosz, Wład. Recmanik, Kazimierz Jaworski i Emil Sliwka.

Kom. Miejski w Hawierzowie zwołał na dzień 25 kwietnia do świetlicy KM PZKO w Będowicach sejmik, w którym oprócz delegatów siedmiu kół obwodu wzięli udział przedstawiciele : KM KPCz i FN, MRN, Dom Kultury oraz szkół i przedszkoli. Komitet ten zorganizował w dniu 3 maja udany Dzień Polski w ramach Dni Kultury Hawierzowa.

ZG zorganizował i w tym roku narady obwodowe, z których w materiałach wymienia się jako szczególnie udane i owocne narady w dniach 22 i 23 kwietnia w 9 obwodach. Omawiano : udział w manifestacjach 1-majowych, imprezy na 50-lecie KPCz, przygotowania do przyszłorocznego 25-lecia PZKO oraz "wiele aktualnych, bieżących spraw". Na naradach tych stwierdzono, że najlepiej odpowiadają potrzebom systematycznych i wszechstronnych kontaktów kół z ZG.

Odprawy przewodniczących / odbyły się w tym roku dwie/ i wizytacje kół są pożądanym uzupełnieniem tych kontaktów. Członkowie ZG i poszczególnych jego komisji oraz pracownicy sekretariatu wyjechali do kół 129 razy, na walne zebrania kół 111 razy, w 27 kołach przeprowadzono kontrolę kasowości. W sumie więc było 267 wyjazdów /o 74 więcej niż w roku poprzednim /.

Poważnym czynnikiem aktywizującym działalność zespołów są różnego rodzaju jubileusze. Są nie tylko okazją do wspomnień, ale pozwalają porównywać warunki i wyniki pracy w przeszłości i dziś, co ma poważne znaczenie wychowawcze. Jubileusze zespołów śpiewaczych, tanecznych i małych form dają oprócz tego sposobność do porównywania poziomu, repertuaru i osiągnięć innych zespołów, które z reguły biorą udział w jubileuszach. Akcja ze wszech miar pożyteczna, chociaż od czasu do czasu odzywają się ironiczne głosy, że PZKO żyje jubileuszami.

Dnia 29 maja obchodziły swój jubileusz obydwa chóry stonawskie : męski SIZA 50-lecie, a mieszany HARFA 20-lecie. 50 -lecie istnienia swego chóru obchodziło też koło w Karwinie 5 - Starym Mieście, gdzie dnia 14 listopada odbyła się uroczysta akademicka jubileuszowa.

Przebieg stonawskiego jubileuszu był szczególnie uroczysty także dzięki udziałowi oficjalnych gości-przedstawicieli: Generalnego Konsulatu PRL w Ostrawie /konsul generalny mgr inż. Wł. Herman/, Zrzeszenia Polskich Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych, PRN i MRN, ZG PZKO. W koncercie - obok jubilatów wystąpił także chór mieszany im. Stan. Moniuszki z Czechowic-Dziedzic pod dyrekcją mgr Krystyny Świder oraz dawniejsi członkowie jubilatów, a dziś

znani na całym naszym terenie soliści : Jadwiga Niemiec-
-Kałużanka i Karol Poncza. Wzruszającym zakończeniem
koncertu było tradycyjne "Sto lat " odśpiewane sponta-
nicznie przez całą salę, a świadczące o tym, że społe-
czeństwo Stonawy jest rozśpiewane. W świetlicy koła PZKO
zainstalowano estetyczną wystawkę ilustrującą dorobek
polskiego śpiewactwa w Stonawie, który też omawia ciekawa
broszurka wydana staraniem zarządu koła p.t. "65 lat
śpiewactwa polskiego".

Skromniejsza, ale niemniej serdeczna była
uroczystość jubileuszowa w Karwinie-Starym Mieście.

Wśród gości honorowych miejsce zajął przewodniczący ZG
ZPZSiI z Warszawy, Edward Rebelka, który wręczył zespołowi
złotą, a siedmiu jego najstarszym i najbardziej zasłu-
żonym członkom srebrne i brązowe odznaki Zrzeszenia
/ akt, którego dokonują przedstawiciele ZPZSiI od lat
na wszystkich uroczystościach jubileuszowych naszych
chórów świadczący o stażach i serdecznych kontaktach
naszego ruchu śpiewaczego z ruchem śpiewaczym w Polsce./

Można i należałoby jeszcze dużo pisać o życiu
naszych kół, ale rozmiary kroniki na to nie pozwalają.

Z życia aktywistów

Z tego samego powodu w tym rozdziale odnotowane
zostaną ważniejsze rocznice i wydarzenia z życia tych
aktywistów związkowych i nie tylko związkowych, których
działalność przekraczała lub przekracza granice działalności
jednego koła, czy jednej gminy.

Dnia 3 stycznia zmarł w Cierlicku w 65 roku życia
jeden z aktywniejszych członków Sekcji Folklorystycznej
przy ZG Teofil H r a b i e c .

Pod koniec miesiąca / 271 / obchodził 60-tą
rocznicę swoich urodzin utalentowany rzeźbiarz, plastyk
i malarz, Franciszek Świder.

Urodzony w górniczej Karwinie został Karwinie i jej górnikom
wierny przez całe życie. Jego pomniki ofiar faszyzmu oraz
I i II- giej wojny światowej oraz obrazy o tematyce górni-
czej przede wszystkim rozsiane są po całym naszym Śląsku.
Świadomy swego talentu, twardy i nieustępliwy zrezygnował
z rozgłosu, sławy i możliwości łatwiejszego życia, aby
służyć ludowi, z którego wyszedł. Dlatego też część
plenarnego zebrania ZG w dniu 2.II poświęcono z racji
jubilatowi. Życzenia, upominki i odznaczenia złożyli mu
przedstawiciele ZG PZKO, generalnego konsulatu PRL
/ generalny konsul mgr inż. W. Herman /, oraz powiatowych
organów partyjnych i samorządowych.

7 marca w drodze z zebrania ZG w 47 roku życia
inż. Rudolf R u s e k z Rychwałdu. Należał do tych
nie najliczniejszych członków inteligencji technicznej,
którzy większość swego wolnego czasu poświęcają pracy
społecznej. Zmarł inż. Rusek był aktywnym członkiem kół
PZKO w kolejnych miejscach swego zamieszkania /Lutynia
Górna, Nowy Bogumin, Rychwałd /, był sumiennym i aktywnym

członkiem ZG PZKO od XI Zjazdu, przewodniczącym SRPS przy polskich szkołach w Orłowej. Skreślony z listy członków KPC po roku 1968 pomimo to występował zawsze jako prawdziwy i przekonany komunista.

Z okazji MDK /8.3/ pojawił się w marcowym numerze ZWROTU krótki, ale trafny artykuł Kazimierza Kaszpera p.t. "Kobieca intuicja". Artykuł poświęcony jest niezwykle ofiarnej aktywistce PZKO pełniącej aktualnie funkcję przewodniczącego KM PZKO w Lutyni Górnej, nauczycielce DSP w Karwinie - Anieli B y s t r o Ń, "działaczce w pełnym tego słowa znaczeniu". Jest długoletnią członkinią sekcji szkolnej Komisji Teatralnej i Żywego Słowa przy ZG.

31 marca obchodził swoje abrahamowiny pierwszy na naszym terenie kwalifikowany scenograf, Władysław C e j n a r. Syn górnik z Dąbrowy uzyskał w roku 1952 dyplom artysty plastyka na Akademii w Krakowie, gdzie należał do wyróżniających się talentem studentów. Marcowy numer Zwrotu zamieszcza na str.18 i 19 artykuł pióra / w/ poświęcony temu artyście.

4 lipca w zaciszu swego mieszkania "na Obrokach" obchodził swoje 80 urodziny emerytowany profesor orłowskiego gimnazjum, Józef N i e m i e c, skromny, nie szukający rozgłosu ani zaszczytów wykładowca języka polskiego nie tylko w gimnazjum, ale również w polskich paralełkach śląska-ostrowskiego seminarium nauczycielskiego w międzywojennym dwudziestolecu i ołomunieckim Uniwersytecie Fr. Palackiego po II-giej wojnie światowej. Autor /w/ notatki wspomnieniowej w lipcowym numerze Zwrotu p.t. Dlaczego symbol stwierdza: "Nie wiemy dokładnie, w jaki sposób Profesor uzyskał autorytet, jakim się cieszy." Jego liczni uczniowie i słuchacze niezliczonych wykładów w kołach Macierzy Szkolnej i PZKO oraz najróżniejszych kursach domyślają się tajemnicy tego autorytetu i popularności prof. Niemca: Jest to jego rozległa wiedza szczególnie w dziedzinie literatury i sztuki, rzadko spotykana skromność i bezinteresowność, spokój i opanowanie, naprawdę humanistyczny stosunek do ludzi.

W tym samym miesiącu lipca 18.VII obchodził 75 urodziny niedaleki sąsiad profesora Niemca, również były profesor orłowskiego gimnazjum, artysta malarz Gustaw F i e r l a. Oprócz swojej pracy pedagogicznej w gimnazjum jako nauczyciel rysunków poświęcał się twórczości malarskiej i pracy społecznej: jego obrazy znajdują się w wielu domach nie tylko całego Śląska Cieszyńskiego, ale i poza jego granicami. Był członkiem Śląskiego Związku Literacko-Artystycznego założonego w r.1937, współzałożycielem i jednym z najaktywniejszych członków Sekcji Literacko-Artystycznej PZKO powstałej w roku powstania PZKO. SLA też z okazji jego tegorocznego jubileuszu zorganizowała wystawę dorobku życiowego artysty, wystawę, o której jest mowa na str.25.

ZG PZKO zakupił trzy obrazy Jubilata i wydał drukiem katalog Jego wystawy.

W dniu 8 sierpnia - 65 rocznicę urodzin Leopolda Bielana, bibliotekarza Miejscowej Biblioteki Ludowej w Smiłowicach płynęły liczne życzenia miłośników książki do tej podcieszynskiej wioski. Jubilat bowiem zasłużył się o to, że w tej niewielkiej wiosce istnieje pokaźna biblioteka / 2.282 książki /, z której korzysta 156 stałych czytelników. Był długoletnim i bardzo aktywnym członkiem aktywów bibliotekarskich przy ZP, a później przy ZG PZKO w Cz. Cieszynie.

W tym samym dniu obchodził swoje abrahamowiny sekretarz KM PZKO w sąsiadującej ze Smiłowicami Ligotce Kameralnej, Jerzy N i k o d e m, aktywny członek ZG w latach 1957 - 1959 i od r.1968 dotąd. Pracy kulturalno-oświatowej poświęca się od młodości lat - najpierw w Macierzy Szkolnej, a obecnie w PZKO. Należy do tych nie najliczniejszych - członków ZG, który na każdym prawie zebraniu rzeczowo dyskutuje, konfrontując omawiane problemy z praktyką codziennej pracy w terenie.

Miesiące sierpień i wrzesień zapisały się trzema zgonami znanych działaczy kulturalnych naszego regionu. Dwaj pierwsi odegrali tu pewną rolę w międzywojennym dwudziestolecu, trzeciego Jana P r i b u l ę - wyrwała śmierć z naszych szeregów w toku intensywnej działalności w związku. / dnia 19 września-p.str.1 /,

24 sierpnia zmarł w 71 roku życia b. profesor orłowskiego gimnazjum Stanisław M o t y k a. W Orłowej uczył historii i języka polskiego od r. 1924/25 do r.1932, dojeżdżając równocześnie do polskich paralelek sem.naucz. w Śl.Ostrawie. W dziejach naszego życia kulturalnego zapisał się przede wszystkim jako reżyser zespołu amatorskiego Macierzy Szkolnej w Orłowej i aktywista tego przedwojennego związku kulturalno-oświatowego.

Również jako reżyser, ale szkolnego teatru gimnazjum, przetrwał w pamięci byłych uczniów tego gimnazjum i jego sympatyków prof.Franciszek Kulisiewicz, który zmarł w Cieszynie / w Polsce/ dnia 8 września w 83 roku życia. Uczył w orłowskim gimnazjum i równocześnie w paralelkach ostrawskiego sem. naucz. / w latach 1915/16 - 1917/18 oraz od r. 1921/22 - 1928/29. Jego wspomnienia z tego okresu p.t. "Młodzież polskiego gimnazjum realnego w Orłowej" w Księdze pamiątkowej tego gimnazjum za lata 1909 - 1934 / str. 94-98/ zostaną cennym przyczynkiem do dziejów polskiego ruchu amatorskiego na Śląsku Cieszyńskim.

W ostrawskim Głosie Ludu pojawił się dnia 23.10 entuzjastyczny artykuł Alojzego Mańki poświęcony 50-tej rocznicy działalności scenicznej Alojzego K u d z i e k k i, reżysera przodującego zespołu amatorskiego PZKO w Lutyni Górnej / Orłowa IV/. Alojzy Kudziełka /urodzony w r.1907 / jest

wieloletnim członkiem Komisji Teatralnej przy ZG PZKO, której przez szereg lat przewodniczył. Był i pozostał entuzjastą recytacji i teatru amatorskiego, a recytatorzy, którzy przeszli jego szkołę / współpracuje w tym kierunku ochotniczo i z wielkim poświęceniem ze szkołami w Górnej i Dolnej Lutyni oraz w Orłowej / zdobywają zaszczytne miejsca w konkursach PZKO-wskich i innych.

W okresie listopadowych wyborów / patrz str.49/ pojawiły się na łamach Głosu Ludu sylwetki kandydatów do Federalnego Zgromadzenia, Czeskiej Rady Narodowej i Okręgowej oraz Powiatowych Rad Narodowych z szeregow PZKO i polskiego społeczeństwa Karol Bocek, inż. Alojzy Foltyn, dr Józef Macura, Karol Michalski, Elżbieta Ocisk, Krystyna Wróbel i i./.

13 listopada laureat PZKO-wskiego VIII Festiwalu Piosenki Polskiej /p.str. 32 i 33 / Edward Porwolik ze Skrzeczenia zdobył I miejsce w Konkursie o Złotą różę zorganizowanym w Cz. Cieszylinie przez powiatowy Ośrodek Kulturalny w Karwinie. Wśród wyróżnionych na tym konkursie widnieje też nazwisko Jadwigi Płachta z olbrachcickiego zespołu Fo -fo.

30 listopada społeczeństwo Nydku i okolicy oddało hołd pamięci członków grupy partyzanckiej ZaG /Zwycięstwo albo Grób /, którzy przed 28 laty zginęli w bunkrze na stokach Czantorii : Klemensa Starzyka i Jana Bujoka z Ustronia, Jana Poloka, Jana Pytla i Pawła Sliża z Nydku oraz Alojzego Badury z Łazów. Obszerny artykuł dra Wilhelma Goduli na ten temat publikuje Głos Ludu z dnia 27.11.

W dniu 7 grudnia PZKO w Suchej Górnej i ZG oraz inne organizacje złożyli życzenia długoletniemu przewodniczącemu KM PZKO, a obecnemu jego ofiarnemu sekretarzowi Janowi B a r o n o w i . Obchodził on w tym dniu swoje 70 urodziny, a mimo to stale jeszcze nader intensywnie i ofiarnie pracuje dla koła PZKO i społeczeństwa górno-suskiego. Cieszy się też powszechnym szacunkiem i poważaniem za swą ofiarną i bezinteresowną pracę. Jednym z ostatnich dowodów tej ofiarności jest 1.300 godzin brygad przy adaptacji lokali w Domu Robotniczym na świetlicę związkową.

Dwudziestolecie Sceny Polskiej zbiegło się z jubileuszem jej obecnego kierownika Alojzego N o w a k a , który w dniu 19 grudnia obchodził swe abrahamowiny. Przyszedł do nas w r. 1966 z Katowic, gdzie od roku 1954 pracował jako reżyser Teatru St. Wyspiańskiego. Swoją karierę teatralną rozpoczął w czasie II-giej wojny światowej w teatrze frontowym I Armii WP w Związku Radzieckim. W latach 1945 - 1948 pracował w amatorskim ruchu teatralnym w PRL. W r. 1948 zgłosił się do szkoły teatralnej w Łodzi, skąd go po roku skierowano do Instytutu Teatralnego w Leningradzie. Instytut ukończył w r. 1954. W okresie 1954 -1966 reżyserował gościnnie w różnych teatrach / w Gdańsku, Kaliszu, Białymstoku, Zielonej Górze i i./ W r. 1966 ówczesny kierownik Sceny Polskiej Franciszek Michalik zaprosił go do Sceny Polskiej. Jubilat w wywiadzie dla Głosu Ludu udzielonym w przeddzień jubileusz oświadcza

m.i.: " Była to wyjątkowa okazja skonfrontowania swoich doświadczeń teatralnych w zupełnie innym środowisku, z ludźmi, którzy nie mają zbyt bogatych doświadczeń teatralnych, ale kochają teatr, są pełni zapału i służą szczytnym celom szerzenia polskiej kultury w środowisku narodościowo mieszanym. Wydawało mi się, że jako człowiek wychowany na pograniczu potrafię łatwiej zrozumieć kompleksy i potrzeby ludzi zamieszkałych na terenach przygranicznych i dlatego moja decyzja objęcia kierownictwa Sceny Polskiej nie była tak skomplikowana". Zapytany o stosunek SP do PZKO Al. Nowak oświadcza: ...wydaje mi się, że SP jest naturalną częścią PZKO, że zadania SP i PZKO powinny być naszymi wspólnymi zadaniami. Pięcioletnia owocna praca Jubilata w SP świadczy chyba najlepiej, że zacytowane wyżej wypowiedzi nie są szczymi frazesami.

Rozdział niniejszy rozpoczął się od notatki o zgonie aktywisty i tak się dziwnie składa, że wypada go zamknąć zapisem o wiele dotkliwszej stracie. Dnia 18 grudnia, 6 dni przed 58 rocznicą swoich urodzin /24.XII.1913 / zmarł nagle Adam W a w r o s z , b. popularny pisarz ludowy, gawędziarz, humorysta, reżyser i aktor amatorskich zespołów, dla których napisał kilka chętnie granych na naszych scenach sztuk, długoletni członek zarządu SLA b. kierownik TL BAJKA, a ostatnio twórca i kierownik zespołu TORKA przy trzynieckim Domu Kultury. Wyczerpujący nekrolog pióra dra Daniela Kadzubca p.t. "Ostatni, co tak poloneza wodził " oraz życiorys Zmarłego pojawiły się w GŁOSIE LUDU z dnia 21.12. Zwrot uczcił jego pamięć w styczniowym numerze r.1972 a wzmianki o Jego zgonie pojawiły się w większości polskich i czeskich periodyków lokalnych. Zgon Adama Wawrosza jest poważną stratą dla naszego społeczeństwa.

O G Ő L N A C H A R A K T E R Y S T Y K A r. 1971

Był rokiem wzmożonej aktywności naszego związku. Przyczyniły się do tego zarówno ważne wydarzenia w skali ogólnopolskiej / XIV Zjazd KPCz, 50-lecie jej powstania i listopadowe wybory do organów władzy ludowej/ jak również XI Zjazd naszego Związku i zbliżająca się rocznica 25-lecie jego powstania. XI Zjazd oznacza zakończenie procesu konsolidacji w szeregach PZKO i poważne odmłodzenie jego kadry kierowniczej.

Wzrosła liczba członków, przybyło jedno /93/ koło/ w Karwinie 8, ukonstytuował się czwarty Komitet Miejski / w Orłowej/. Wprawdzie w jednym z materiałów stwierdza się,

że na mapie pracy oświatowej PZKO widnieje 18 białych plam / Datynie Dolne, Grodziszcz, Hawierzów III, Wierzniowice, Żuków Dolny i Górny, Bukowiec, Guty, Boconowice, Pioseczna, Łomna Górna, Milików, Milików-Pasieki, Mosty-Szańce, Nydek-Głuchowa, Oldrzychowice, Piosek i Rzeką, ale brak w spawozdaniach akcji oświatowych - bo o te tu chodzi - - nie świadczy jeszcze o bezczynności koła. Niemniej ZG postanowił w I kwartale r. 1972 wysłać do tych kół członków Komisji Oświatowej celem stwierdzenia rzeczywistego stanu i wskazania środków do zaktywizowania tych kół.

Odmłodzony ZG i jego komisje rokuja nadzieję, że związek przezwycięży w rozpoczynającym się drugim ćwierćwieczu swego istnienia grożącą mu pozornie stagnację, że uda mu się zaktywizować młodzież przez upowszechnienie tych metod i form pracy, które odpowiadają, ale zarazem przyczyniają się do realizacji statutowych zadań związku. Zadanie nie jest i nie będzie łatwe, ale wyniki dotychczasowej pracy pozwalają żywić nadzieję, że wzajemne zrozumienie starych i młodych na nowym etapie pracy związkowej przyczyni się do pomyślnego jej rozwoju. Starsi członkowie będą musieli wyzbyć się swoich uprzedzeń do młodzieży, uwierzyć w jej dobre chęci i dopomóc wyszukać spośród niej te jednostki, które chcą i potrafią organizować swoich rówieśników do pracy atrakcyjnej dla nich i zarazem spełniającej zadania, które PZKO jako organizacja społeczna spełnia i spełniać powinien.

KRONIKA ZG PZKO - ROK 1971

Zmiana kronikarza

Sytuacja społeczno-polityczna

Skład i działalność organów związkowych

Sekretariat i jego wydziały

Budżet i majątek związku

Komisje i sekcje ZG

S L A

XXIII rocznik ZWROFU

Zespoły ZG

TEATRZYK LALEK BAJKA

Ważniejsze imprezy i akcje

Kursy - konkursy - szkolenia - współzawodnictwa

Wydawnictwa PZKO i OPZKO

Statystyki związkowe

PZKO a PARTIA i FRONT NARODOWY

Z życia kół

Z życia aktywistów

Ogólna charakterystyka roku